

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na doma pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 294.

V Ljubljani, v četrtek 24. decembra 1891.

Letnik XIX.

Mir ljudem na zemlji!

Mirosljubni in pomirljivi del veje iz nebeških višav. Vsemu svetu se razlega božični pozdrav: „Mir ljudem na zemlji!“

In v istini, nekaj skrivnostnega visi „sveti večer“ med nebom in zemljo. Krasna ljudska legenda nam pripoveduje, da je na sveti večer postavljena lestvica iz nebes na zemljo. In po tej lestvici se sprehajajo angeli ter hité naznanjat ljudem, da je progana paganstva tema in se prižiga krščanstva večna svetloba.

Naravno je, da polagoma v tej omiljeni dobi svoje vsakdanje orožje iz rok ter obračamo pogled na zlato lestvico, ki vodi k pravi svobodi, in pošiljamo vzvišene svoje čute v one višave, od koder nam prihaja zlati mir.

Štiri tisoč let je človeštvo pričakovalo odrešenika, predno se je v noči prikazala na obzorju ona čudna zvezda ter je peljala k betlehenskemu hlevu, kjer se pričinja doba kršanske pravice in ljubezni.

Skoraj devetnajst sto let je utonilo v časovnem morju od onega časa. Človeški rodovi so si v tej dobi osnovali in zopet zavrgli mnogo tisoč zakonov, o katerih modrosti že govori zgodovinska knjiga. Ali pa je bil kateri postavodajalec, ki je razglasil pravo narodno ljubezen, bratovsko vzajemnost in istinito pravico in svobodo? Od rimskega prava do najnovejšega zakona proglašja se pravica, toda ta ostane neštivilnokrat mrtva črka, ne poslane kri in meso, ker neso ljudje vedno in povsod dobre in pravične volje.

V betlehenskem hlevu se je rodil največji, ker božji postavodajalec, ki je učil največjo postavo: Ljubi Boga čez vse in svojega bližnjega kakor sam sebe.

Toda človeški rodovi so pozabili ta vzvišeni nauk, odvrnili so se od pravega in čistega krščanstva ter uklonili svoje tilnike pod jarem takozvanih prostostij, iz katerih pa se porajajo le beda in revščina, klečeplavstvo in suženjstvo.

„Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje“, te besede morejo zopet vzdramiti ljudstva, da stró verige sebičnega materializma ter se zberó pod zastavo križa. Iz globočine sre mora prihajati klic: Čast Bogu v višavah! Narodi in posamezniki morajo biti v sredi, kakeršne se kažejo na vnanje. Krščanstvo jih mora prešinjati od pête do temena, in potem bodo nebeški duhovi prinesli mir vsem narodom, ki so dobre volje. Zato naj danes vsakdo hiti k novorojenemu Odrešeniku, ki steza svoje roke, da bi objel vesoljni svet. Betlehem in Golgota, jaslíce in križ, to so znamenja svetovne sreče.

S—c.

Božič.

Med razburjenimi valovi in neprijetnimi glasovi javnega mnenja milo odmevajo božični zvonovi, radost, nepopisno veselje vlija ta praznik vsega krščanstva v srca človeška. Pred jaslíci pomirjajo se razdvojena srca, kajti neskončna ljubezen, ki vtelesena počiva v revni zibelji, nadomešča vsaj za trenutje zavist in sovraštvo. In zakaj ta prememba na obrazih in sredi?

Pred 1891. leti je v mrzli noči raven rokodelac s svojo ženo iskal prenočišča v domačem kraju ter utrujen in lačen hodil od hiše do hiše. Nihče se ga ne usmili, pod milim nebom na polju v bornem hlevu poleg dveh živalic najdeta prenočišče. Tu se rodi otrok, ki si pozneje do tridesetega leta služi kruh s tesarstvom, na to pa stopi v javnost pred svet, s svojimi učenci tri leta v domači deželi hodi od kraja do kraja ter uči neveredno ljudstvo, naposled pa kot hujška obsojen od cesarskega namestnika umrje grozne smrti na križu. Rojstvo tega čudodelnega delavca danes praznujemo; veseli se ga ves krščanski svet. In kdo je bil ta delavec? Čudeži ob njegovem rojstvu, v življenju in ob smrti tega moža pričajo, da je bil pravi Bog s človeško naravo revnega delavca.

Dolga stoletja so zginila v davni minolosti, a v tej dolgi dóbi nauk njegov ni izumrl, ni se pozabil, temveč prodira v oddaljene pokrajine širnega sveta,

med divje rodove ter proganja temo nevere in zmote. Ne obračajmo pogleda v minole čase, ki glasno učé o nravnem propadu in socijalnem barbarstvu vseh narodov in stanov, ki pozabijo nauk nazareša. Delavca, živimo sedanjosti in oglejmo si, kaj je ostalo za onim, katerega rojstvo danes praznujemo.

Tu zazremo najprvo v starodavnem Rimu častiljivega starčka, moža brez svetne moči in bogastva, ki pa se imenuje namestnika onemu križanemu delavcu in v njegovem imenu razpošilja v svet nauke in ukaze, katerim odpirajo srca milijoni in milijoni. In ta sivolasi starček more se ponašati, more dokazati, da uči sveti, božji nauk onega skrivnostnega delavca, ki je umrl na križu iz ljubezni do človeškega rodu. Ali ni to čudež?

In stopimo med svet, tu najdemo nepregledne vrste mož vseh narodov, stanov in starostij, ki se iz proste volje odpovedó svetu, da bi služili betlehenskemu otroku in človeštvu, in sicer v šoli in cerkvi, v bolnišnicah in enakih zavodih. Vsako leto gre na stotine mladih mož v daljne kraje med divje narode, kamor še ni prisijala luč krščanstva, da učé ljudstva z besedo in dejanjem dela nravnosti in krščanske ljubezni. Za plačilo imajo bēdo, nevarnost, mučeniško smrt.

In kdo ne občuduje ženskih dobrotnic človeštva v bolnišnicah, hiralnicah, šolah, na bojiščih!

Vse to pa priča, da je bil revni delavec, čegar rojstvo danes praznujemo, sin božji, obljubljeni odrešenik, ki je človeštvo prenovil in poživil s svojimi nauki, kateri edini morejo rešiti rodove pogina. Zato z radostjo kličemo nocoj: Čast Bogu na višavi in mir na zemlji ljudem dobre volje!

Poštné zadeve na Primorskem.

Govor državnega poslanca dr. Gregorčiča v državnem zboru dne 4. decembra 1891.

(Konec.)

Kar se tiče zlasti e. kr. poštnega urada v Gorici, moram naglašati, da se njega območje razteza

LISTEK.

Prvi sveti večer.

(Božična črtica.)

Bilo je necega krasnega svetega večera — v hribih je sveti večer vselej krasen. Sneg je zemljo pokrival nad pol metra visoko in silna burja je še vedno delala nove snežene zamete, v dimniku in ob vogalih je žvižgala kakor najizbornejši klarinetist dunajske dvorne opere. Toda S... ki kapelan se je malo brigal za to. Sedel je lepo na suhem v zakurjeni sobi, in ker se je že mračilo, zrl je v enomer na kazalec ure, kedaj se pomakne na 5. Ob tej uri bila je namreč določena večerja in obed zajedno. Svetovečerni dan imajo pri nas po mnogih krajih to navado, da se ta dan samo jedenkrat je, kakor se to spodobi dnevu pred Božičem.

Konečno se odpró duri in čuje se ženski glas: „Gospod, prosim, k večerji!“

V jedilnici stala je na mizi večerja. Gospod župnik in kapelan sta zajemala in segala po jedilih.

Ko gospoda povečerjata in se prijateljski pogo-

varjata, nekdo močno pozvoni doli pri vratih župnišča.

„Kóga je neki zaneslo v takim vremenu k nam?“ oglesi se župnik. „Polona, pojdi vprašat, kdo je in česa bi rad!“

Kmalu se vrne Polona s poročilom: „Gospod župnik, nekdo prosi k bolniku, ki je baje zelo nevarno zbolel.“

„No, to boče lepa pot, če je bolnik daleč,“ vzdihne župnik, prime svetilko in gre doli pogledat.

„Gospod župnik, stara Kodermanca umira in vas lepo prosi, da bi jo šli obhajati.“

„Prijatelj, kako bomo pa prišli v tem vremenu na Ostri Vrh? Saj še po leti jedva dospé človek gori v dveh urah! No, tu se gre za življenje. Kaj je pa napalo Kodermanco, da ji je hkratu tako hudo?“

„Saj veste, žena je že priletla. Zjutraj je še hodila, proti večeru se je morala uleči in ko smo šli z doma, prihajalo ji je vedno huje. Ne vem, ali boče učakala Svetega dneva.“

„Koliko vas pa je?“

„Osem fantov; štirje imajo lopate.“

„Počakajte malo!“ Župnik pride nazaj v jedilnico.

„Prijatelj, doli so ljudje, treba je z Bogom na Ostri Vrh. Hočete li, hitite, jaz sem že prestar. Sicer vas ne silim, toda gre se tu življenje in smrt.“

„Ali je res taka nevarnost?“

„Zelo hudo je, kakor pravijo, jutra ne boče učakala.“

„Torej v božjem imenu — grem.“

„Polona, prinesi tisto močno vrv,“ veli gospod župnik.

„Vrv si privežite okolu sebe in če ne bodete mogli naprej, naj vas pa štirje fantje vlečejo. Drugi štirje imajo lopate, ti naj delajo gaz. Zdaj je ura šest; ako se vam kaj ne pripeti, ste lahko o polnoči že doma. Bog z vami!“

Tužno je odmeval zvonček po zasneženih holmih. Do pasa je po snegu gazilo devet oseb. Jurij je kazal pot. V pišu in vrišu so težko vsi stopali in vsak hip se je kdo oglašal: „Jurij na desno, da se ne prekopicnemo v grapo!“

Konečno po treh urah hoda v strašnih zametih prigazi trumica na Ostri Vrh. Izza gostega smerečja migljala je prijazno lučica. Duhovnik težko sope in postoji za trenutje, da se oddahne.

še ven iz mesta v okolico. Občine Podgora, Št. Andrej in Sovodnje spadajo tudi v območje te pošte in zatorej v njenem okolišu ni nič manj Slovencev kakor Italijanov. Poleg tega se steka v Gorico petero poštinih prog, namreč Kojsko, Miren, Rihemberk, Postojina in Trbiž oziroma Log ob Predelu in še sedmero manjših prog. Omeniti je še, da je Gorica središče slovenskih dveh tretjih dežele, kateri imate z mestom živahen promet, dočim ima furlanski del dežele več središč. Zaradi tega je znanje slovenščine pri tem poštne uradu neobhodno potrebno. In vendar so tukaj vzprejeli uradnike, ki ne znajo slovenskega jezika. Drugi pa slovenščino razumejo, pa je govoriti ne hoté. Uradne tiskovine so take, kakor se mi je povedalo, kakor bi bila Gorica glavno mesto Toskanskega. Poštni tarifi objavljajo se le v italijanščini, celo tarifi za bližnjo mestno okolico. Slišijo se često pritožbe, da slovenskih tiskovin kakor poštinih spremnic in povzetnih listov ni dobiti vselej na pošti. Tem težje pa dobiš take tiskovine v tobačnih prodajalnicah, katere se, kakor se kaže, ne silijo, da bi jih morale prodajati.

Če hočeš dobiti slovensko dopisnico, preteči moraš pet ali šest ulic. Če pa vprašaš za slovensko nakaznico, se ti na kratko odgovori, da jih nimajo.

Brzjavni urad v Gorici ni le za mesto s 7000 Slovenci, temveč tudi za okolico, ki je izvzemši selo Ločnik, povsem slovanska in ki močno trguje s sadjem in južnimi pridelki. Vzlic temu je pri tem uradu le eden uradnik, ki je več slovenskega krajevnega in deželne jezika. Kakor se mi je poročilo, nastavili ste se nedavno brez razpisa službe dve telegrafistovki, ki prav nič ne znate slovenski. Znete li nemški, ne vem. Po tem takem ni čudno, da se slovenske brzjavke popačijo. (Čujte! na desnici.) Vrednik ravno tega lista je prosil nekoč pri brzjavnem uradu, naj mu pošljejo v tiskarno brzjavko, katere je pričakoval. Uradnik, ki je imel službo, je zmajal z ramama, kazal z rokama, da slovenske prošnje ne razume, oddalil se in z osornim glasom zaklical slugi: „Pojdite vprašat, kaj hoče ta tukaj!“ Lepe razmere! Vrednik je moral svojo prošnjo naznaniti slugi, ki se je mnogo uljudneje obnašal, nego uradnik. Zaradi tega dogodka je imenovan gospod poslal pritožbo na c. kr. pošto in brzjavno ravnateljstvo v Trst. Odgovora pa še dandanes zama pričujejo. Take pritožbe položé se ad acta.

Huje nego temu vredniku je ljudem iz okolice, če se ne morejo sporazumeti z uradniki. Poiskati si morajo posredovalce, da tolmačijo njihove želje. (Čujte! na desnici.) Tako je zadel neki trgovec z jabelki na svojega konkurenta, ki mu je pomagal odposlati brzjavko, ki je obsegala baš nasprotno, kakor je želel mož naznaniti svojemu kupovalcu. (Čujte! na desnici.) Gospoda moja, to se pravi igrati z interesi prebivalstva, kar je le mogoče, če uradnik ni kos svoji službi. Zatorej prosim njega ekselencio gospoda ministra, da naj od svojih uradnikov zahteva povsod znanje deželnih jezikov in da nobenega definitivno ne nastavi ali pa poviša,

če se s tem znanjem izkazati ne more. Ko bi se njega ekselencio držal tega načela, zgledalo bi v malo letih vse take pritožbe. (Dobro! na desnici.) Kruh, ki ga daje država, je tako dober in slaček, da se zanj ne uče le cesarje in madžarsčine, temveč tudi slovenščine. (Dobro! na desnici.) Toda zahtevati se mora in sicer resno.

Tudi c. kr. pošto-hranilnični urad v Gorici si ni, kakor se kaže, posebno globoko vtisnil v spomin državnega osnovnega zakona o enakopravnosti avstrijskih narodov v javnem življenju gledé na jezik. Dne 28. m. m. je slovenski trgovec v Gorici prišel v ta urad s pošto-hranilno vlogo in je prosil navodila o clearing-poslovanju, kateremu bi pristopil kot trgovec. Uradnik, ki je imel službo, mu je kratko odgovoril: „Jaz vas ne razumem, če kaj želite, pridite pozneje.“ Jaz ne vem, kaj bi rekli gospodje z leve strani, kdo bi jim cesarski uradniki v domovini tako stregli. Slovenski davkoplačevalec mora trpeti na svojih tleh, da tako delajo z njim. Če se pritoži, je pa hujskač in denuncijant. (Čujte! na desnici.)

Podobne stvari godé se pri vožnji pošti. Ni še mesec temu, ko je posestnik iz Ajdovščine pri poštne uradu v Gorici prosil za vožnji list v čisto slovenski kraj. Uradnik ni razumel dotičnika in je poklical slugo, ki pa tudi ni razumel dotičnika. Poklicali so še tretjo osebo, in vsi trije so toliko slovenščine vkupé spravili, da se je prošnja razumela. Sedaj je poštni uradnik napravil vožnji listek, pa na italijansko tiskovnico. Posestnik pa vožnjega listka ni hotel vzeti, ker se vendar pelje v svojo domovino, v čisto slovenski kraj. Potem je uradnik vzel nazaj listek in vzel slovensko tiskovino, pa jo izpolnil italijanski.

Ravno to se godi pri vožnji pošti skozi Soško dolino. Šemtertje se rabijo belice, ki imajo poleg nemškega tudi slovenski tekst, ali izpolnijo se le v nemščini ali pa v italijanščini.

Kake neprilike napravlja pomanjkljivo znanje ali pa mržnja do slovenskega jezika, razvideli bode iz dveh slučajev. Dne 12. novembra l. l. oddala se je pod križnim zavitkom pri poštne uradu v Gorici pošiljatev z naslovom: „Bl. gospa Trošt Marjeta Kormin.“ Bilo je vabilo na koncert, ki je bil dne 15. onega meseca. Gospa je dobila zares ono pošiljatev dne 16. novembra, torej dan po koncertu. Kako je to bilo? V Gorici vé vsak otrok izvzemši dotičnega uradnika, da je Kormin v slovenščini 16 kilometrov oddaljena mejna postaja proti Italiji, ki se sicer imenuje Cormons. Še celo na Dunsaju so se že oddala pisma z naslovom Biljana-Kormin in so brez ovir prišla na določeni kraj. V Korminu samem brez zadržka vsprejemajo in oddajajo poštne pošiljateve s krajevnim označenjem Kormin.

Samo naš goriški jezikoslovec ni umel ali ni hotel umeti naslova in je odposlal ono pošiljatev v Körmend na Ogersko. (Smeh na desnici.)

Drugi pot se je oddalo pismo, katerega adresat biva v mestu. Kakor znano, prilepi se v takih slučajih poštna znamka za 3 kr. in zapiše beseda „Loco“, slovenski „Tukaj“. Tudi sedaj se je pismo

odposlalo v napačni smeri in sicer v Tokaj na Ogersko. (Veselosť in čujte! na desnici.) Goriški poštni uradnik mora biti Ogerska zares posebno priljubljen.

Pošta v nekem slovenskem kraju v Istri je pisal nekemu gospodu, ki ima večkrat opraviti na pošti, in ga je prosil, da naj da svoje pošiljateve napraviti italijanske, nemške ali pa francoske naslove, ker pošiljatev s slovenskim naslovom ne more kam poslati.

V nekem drugem slučaju pa goriški uradnik ni bil tako neveden, kakor gledé Kormina ali Tokaja, temveč je slovenskemu imenu pripisal kar neko novo italijansko. Neki goriški list bodejo v oči slovenska imena, zato jih pa poitalijančuje ali vsaj pokvarja. Tako je tudi slovensko Podgoro prestavil v Piedimonte. Takoj so se našli ljudje, ki so v šali ali pa v resnosti oddali pisma na goriško pošto z omenjenim krajevnim označenjem. In glejte, pošta je vsa dotična pisma poslala v Podgoro, dokler ni tamošnji občinski svet odločno temu ugovarjal in namestništvo poučilo poštne urad, da to ne gre.

Kar se tiče krajevnih imen na poštinih pečatih, je sploh na Primorskem velika zmešujava. Sploh se gleda na to, da se navadnemu slovenskemu imenu zapreči pot v javnost in uradno porabo. V to služijo prevodi, če se dajo dobiti. Če se pa ime ne dá prevesti, se pa kraj na poštne pečatu in pri vseh uradih z italijansko in nemško pisavo in napačnimi slovenskimi oblikami tako pokvari, da ga več ne spoznaš. Takih imen je cel kup. Zasebni poštarji na deželi vse to pusté, ker se bojé, da ne bi se zamerili svojim predstojnikom, ko bi rabili pravo pisavo, če jo sploh poznajo. Znabiti se motijo, ali žal, resnica je, da mislijo tako. Zaradi tega bi morala po mojem mnenju visoka vlada skrbeti, da se naredi konec tem razvadam v vseh področjih javne uprave.

Občno vendar ni težko določiti pravo pisavo imena. Mnogi poštne pečati imajo le nemško ali italijansko obliko krajevnega imena brez navadne domače slovenske, kakor Wotschach in ne Volče, Karfreit in ne Kabarid, Duino in ne Devin, Canale in ne Kanal, Haidenschaft in ne Ajdovščina, St. Daniel in ne Štanjel itd. Na drugih so pa le pokvarjena slovenska imena, kakor Podberda za Podberdo, Podmele za Podmelec, Črnica za Črnice, Grahova za Grahovo. Drugi pečati pa imajo zopet imena z italijansko in nemško pisavo namesto jedino pravega slovenskega imena, n. pr. Auza za Avče, Bergonia za Breginj, Serpenizza za Srpénica, Nabresino za Nabrežina, Merna za Miren, Cluissa za Kojsko, Dottoule pri Sežani za Dutovlje pri Sežani, Proseco za Prosek, Bigliana nel Coglio za Biljana v Brdih, Solcano za Solkan, Samaria pri Gorici za Šmarje itd. Na Tolminskem je imena vredil bivši okrajni glavar baron Winkler, sedanji deželni predsednik kranjski. Pa sedanji poštne pečati nasprotujejo že marsikje tedaj postavljenemu vzglednemu pravilu. Visoka vlada naj dela na to, da se ohra-

(Dalje v prilogi.)

„Odvežite mi to vrv in naredite gaz do kočé,“ veli mladi kapelan.

Kmalu so bili vsi v koči. Na borni postelji ležala je starka, in ko ugleda duhovnika, naglo sede in se zadovoljno in srečno usmeva.

„Mir tej hiši in vsem, ki v njej bivajo!“ pozdravi duhovnik ter postavi sv. Rešnje Telo na mizo.

Ko je dovršil svoje opravilo, vpraša ženo:

„Tedad vam je zelo hudo, mati?“

„Večni Bog naj vam, gospod, stotisočkrat poplača, da na-me niste pozabili. Res je, da me noge ne držé, toda, hvala Bogu, tako hudo ni še z menoj! Nekaj me je prijelo v noge.“

„Čemu ste me pa tako nenadoma nocoj poklicali?“

„Ker ne morem jutri sama v cerkev, obljubila in sklenila sem, da se bom doma poveselila z Jezuškom.“

„Zakaj pa po dnevu niste poslali po-me?“

„Prosim, kóga pa? Fantov ni bilo doma.“

Kaj je bilo storiti duhovniku? Ali naj bi se jezil? — Napotil se je utrujen in slabe volje počasi domov.

Bil je to prvi sveti večer mladega kapelana v duhovniškem življenju. Oj, koliko takih svetih večerov ga še čaka!

A. S.

Strah v gradu.

(Povest. Srbski spisal J. S. v »Javoru« 1874; poslovenil A. Fekonja.)

(Dalje.)

„Ali kaj naj mislim o celi tej komediji?“

„Nič, ljubi moj gospod. Ko vam povém, kaj je v stvari, vém, da mi boste prav dali. Vidite, naš gospod oskrbnik jo pravi nesrečnež. Poleg vsega tega, da so graščinski dohodki zelo majhni, napravlja on velikanske troške. Pred nekaterimi dnevi je kupil kočijo, kakoršne daleč okrog ni. Razven tega privel nam je na vrat neko . . .“

„Videl sem njiju oba,“ rečem, in tu mu povém, kako sem se sinoči srečal z oskrbnikom.

„Torej videli ste sami. Pa to še ni vse. Ko bi vi vedeli, kake čudeže on dela z graščinskimi računi. Pa mislite, da nas ima kot domačo družino? Bog vam ne daj! Ima nas kot svoje sužnje. Da je njemu zadosti na drugem kraju, moramo mi stradati. Bode li nam zamerili, ker smo prisiljeni, da sami za sebe poskrbimo?“

„Kako to?“

„Vidite, tako. Zaradi lepega kraja, kateri ste tudi vi včeraj hvalili, prihajajo večkrat sèm tujci od vseh strani. Mnogi tudi ravno ne hodijo sèm zaradi grada; kakor ste sami mogli opaziti, ne bi

imel kaj videti. — Pomislite zdaj, vsakega moramo pogostiti. . .“

„A, zdaj se spominjam . . .“

„Vidite, tako je. Pa recite, imamo li prav?“

„Da, čisto vam ne morem pritrditi. Ali povejte za božjo voljo, zakaj se niste pri višjih pritožili?“

„Pri kom na primer?“

„Pri gospodu, pri graščaku, lastniku grada.“

„O gospod, potem bi morali mi že davno s sveta izginiti. Veste, sit lačnemu ne veruje; in tako je tudi tu. Ko bi si mi sami ne pomagali, kdo ve, kje bi sedaj bili.“

„V tem imate prav.“

„No, pa recite mi, smo li imeli prav, da smo upotrebili ta pripomoček? Ha, ha, ha!“ In tu se oskrbnikov namestnik začne na glas smejeti.

Kaj sem mogel, moral sem mu tudi jaz pritrditi. Ko sva se izsmejala, reče mi on:

„No, vi ste se držali moški; ali bilo je takih, ki so na prvi glas kreguljčka skočili iz postelje in tako na pol goli pobegnuli ven, ter so tako skoro celo noč zunaj prebili.“

„Ali povejte mi, prosim vas, ker ste me ravno na kreguljček spomnili, kako ste to napravili?“

„To vam je najlažja reč na svetu; vidite!“ In hišnik mu pokaže neko vrveco. Potegne za ujo, in zacinglali vsi zvončki po vseh sobah.

nijo stara navadna krajevna imena in bode na poštah pečatih vedno domače ime poštne postaje v nepokvarjeni pisavi dotičnega jezika.

Predno se poslovim od c. kr. poštne urada v Gorici, naj se še spomnim tistih, ki na najnižji stopinji državne službe žrtvujejo svoje moči v korist države in sohranjavanju, uradnih slug in pismonoscev. Priznam in naglašam z veseljem njih vestnost, zvestobo, prijaznost in postrežljivost v službi, ki bi bila v čast marsikateremu njih predstojnikov, in ne želim, da bi jim škodovala moje besede. Zamolčati pa vendar ne smem želje, da naj bi se gledalo v bodoče pri vsprejemanju tega objekta mej drugim tudi na jezikovno sposobnost. Mučno je za pismonosce in za stranke, če se ne razumejo in sporazumeti ne morejo. To se pa mnogokrat pripeti v Gorici, ker se, kar je jako čudno, sprejemajo navadno taki prosilci, ki ne znajo v deželi navadne slovenščine. Pa tudi nauče se je težko, ker so doma iz daljnih pokrajin in v mladosti neso slišali slovenščine. Upati pa bode, da se bode poštna in brzojavna uprava v Gorici v bodoče v prvi vrsti ozirala pri oddajanju takih služeb na domačino, ki imajo poleg drugih sposobnosti tudi to, da znajo dovelj oba v deželi navadna jezika. To bi se že moralo storiti iz ozira na mesto in deželo in bi moralo biti umljivo samo po sebi.

Nazadnje pa ne morem drugače, da še omenim, kar so že omenjali gospodje predgovorniki o tem in v minolem zasedanju, zboljšanje plač poštne in brzojavnim uradnikom. Če se kje zahteva od uradnika rednost, točnost, vztrajnost in največji fizični in duševni napor, zahteva se gotovo pri poštne uradniku. Dela si razdeliti ne more, temveč napenjati mora vse svoje moči. Odlašati dela ne sme, naj je še tako utrujen. Najtopleje priporočam v aprilu t. l. vloženo prošnjo poštne uradnikov. Če visoka vlada nema sredstev, da bi izdatno zboljšala gmotno stanje poštne uradnikov, zniža naj vsaj število službenih let za to vrsto uradnikov, kajti vesten uradnik se uniči pri neprestanem delu v sedanjih vrstah službenih let.

Hkratu bi vlado posebno opozoril na položaj nekaterih poštarjev na deželi. Večina gospodov pozna postajo Matulje pred Opatijo in strmo pot od tam v Kastav.

Nekdaj je kastavski poštar imel posla, ki mu je donášal pisma od železnice, pozneje pa voz, na katerem je lahko vozil tudi potnike. Sedaj pa mora imeti normalni poštni voz, na katerem ne more voziti potnikov. Dohodki poštarjevi ostali so pa nespremenjeni, niti malega doneska za vzdrževanje družega konja ne dobi. Jasno je, da bi v takih in podobnih slučajih visoka vlada morala kaj storiti za poštarje.

Upam, da se bode vlada ozirala na stvari, katere sem omenil, in sklepam z željo, da bi se naše poštarstvo in brzojavstvo vedno lepše razvijalo. (Zivahna pohvala in ploskanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. decembra.

Notranje deželo.

Novi minister. Sedaj je menda gotovo, da bode ministrom brez portfelja imenovan grof Kuenburg. Grof Gáldolf Kuenburg je rojen 1841. leta in je sin bivšega podpredsednika zbornice poslancev in deželnega glavarja šlezjskega, grofa Amánda Kuenburga. Studiral je v Pragi, po dovršenih študijah pa vstopil v državno službo. Sedaj je deželnega sodišča svetovalec v Lincu. 1874. leta je bil od veleposestva voljen v gorenje-avstrijski deželni zbor. Deželni poslanec ostal je tako dolgo, da so konservativci zmagali v skupini veleposestva. 1883. leta je bil grof tudi deželni odbornik. 1888. leta je bil voljen v državni zbor. Velikih debat se grof v zbornici ni nikdar udeleževal, hvalijo ga pa, da je bil dober delavec v odsekih. V tajni obravnavi v aferi Schneiderjevi in Wrábcevi je bil poročevalec, a se je bilo njega pravoznansko in politično znanje pokazalo v kaj neugodni luči. Levičarski listi se veselijo, da pride v ministerstvo eden njih pristašev, ali bojé se, da bode moral morda zopet izstopiti, ker se z drugimi ministri sporazumeti ne bode mogel, kakor so izstopili Korb, Streit, Stremayer, Horst in Kremer.

Plener. Tudi glavno glasilo združene levice vé povedati, da bode pl. Plener imenovan predsednikom skupnemu najvišjemu računšču, in obžaluje, da levica zgubi baš v sedanjem času tako spretnega vodjo, ko kaže, da dobi večji vpliv. Po tem takem mora biti nekaj resnice na tem.

Dr. Gregra govor. „Narodni Listy“ bili so dva dni konfiskovani, ker so objavljali izjave, ki odobrujejo dr. Gregra govor. Sedaj ta list ne objavlja več izjav, temveč le imena njih odpošiljateljev. Staročeski listi so opozarjali že dotičnike, da naj take izjave opusté, ker bi jim utegnile še škodovati. Dr. Gregra govor se ni vjemal prav z avstrijskim patriotizmom. Dr. Gregro se ničesa ne more zgoditi, kajti njega varuje poslaniška imuniteta, drugače je pa za tiste, ki bi njegove izjave odobravali. — Dr. Gregra govor obsojajo celo nekateri mladočeski listi. Tako konstatujejo „Moravski Listy“, da je vlada že odgovorila na dr. Gregra govor s tem, ko je objavila, da pokliče jednega levičarja v ministerstvo. „Melničan“ tudi priznava, da je ta govor pospešil poklicanje levičarja v ministerstvo, če ga ni prouzročil. Se celo prijatelji govornikovi priznavajo, da od tega govora ne bode imela koristi češka stvar, temveč le levica. Bil je le taborski govor, ne pa govor resnega državnika in politika. Že to je pomenljivo, da je dr. Herold skušal ublažiti ta govor. Temu listu se zdi verjetno, da je mladočeski klub Gregru izrekel grajo zaradi tega govora, kajti iz njegovih besed bodo nasprotniki dokazovali, da so Čehi državi nevarni. Tudi „Krkonos“ obsoja dr. Gregra govor in svari poslance, naj ne gredo predaleč. Narodu se ne sme propovedovati, da je češko državno pravo mogoče pridobiti s pasivno politiko, z vnanjimi spletkami ali pa celo z vstajo. Pasivna politika se že jedenkrat ni obnesla, in se tudi drugi pot ne bode. Na vnanje zmešnjave se zanašati, je neumnost. Le najslabša politika zida samo na slučaj. Vstaja je pa največja bedarija ob času repetirk. Vstaje so se preživele. Jedino sredstvo v dosegu pravic je dandanes umna politika in vztrajnost. Le brezvestni in neveščil politiki morejo kaj drugega priporočati. S tega stališča dajemo

dr. Herolda govoru prednost pred govorom dr. Gregra. Glásilo naših naprednjakov se pa popolnoma strinja s tem govorom, katerega obsojajo še mladočeski listi, izvzemši seveda „Narodne Liste“, ki iz raznih vzrokov dr. Gregra grajati ne morejo.

Sokolov govor. „Narodni Listy“ objavili so nedavno govor poslanca Sokola z dné 13. nov. 1891. Prvo polovico tega govora zares najdemo v stenografskem zapisniku, druge polovice bi pa zastoj iskali, ker je Sokol niti govoril ni. V tej drugi polovici govora se razpravlja o tem, da bi se ženskam dovolilo pohajati visoke šole, potem se odgovarja na neki govor poslanca Kalteneggera. Sokol je baje rekel, da je on kot šolski učitelj dolžan odgovoriti Kalteneggeru, ki je sumničil učitelje. Govornik je nadalje branil društvo „Slavijo“. Nazadnje je grajal policijo, da je prepovedala otrokom nositi zastave, ko so obiskovali praško razstavo. Vsega tega ne najdemo v stenografskem zapisniku. V oklepajih je omenjeni list zaznamoval na več mestih odobravanje ali veselost. Drugo polovico govora so skovali pri vredništvu mladočeskega glasila v Pragi in jo poslancu podtaknili, ali je pa Sokol spisal govor in odposlal v Prago, predno je govoril, pozneje je pa iz katerega koli si vzroka v zbornici drugo polovico govora izpustil. Vsekako je stvar sleparija. — Isto mi lahko dokažemo nekemu radikalnemu slovenskemu deželnemu poslancu.

Moravska kmetijska družba. Malo je manjkalo, da se ta družba že ni razbila. Nemški liberalci hoteli so jednostranski premeniti pravila. Pravico, dovoljevati podpore, hoteli so dati centralnemu odboru, v katerem imajo Nemci večino. Temu so se pa uprli češki zastopniki in so pri zadnjem občenem zboru pred sklepanjem odšli. Nemci sami so sicer sklenili premembo pravil, ali naposled so pa vendar jeli pomišljati, da bi kmetijstvu ne bilo v korist, ko bi češka kmetijska društva pretrgala zvezo s kmetijsko družbo. Morda je pa tudi vlada Nemcem dala razumeti, da ne potrdi jednostranske premenjenih pravil. Začeli so se pogajati s Čehi in se sporazumeli, da bode o podporah odločeval zbor odposlancev, dosedanjí pomnoženi odbor, v katerem imajo tudi Čehi vpliv.

Ogersko. Malo je manjkalo, da zaradi neke formalnosti ogerska zbornica ni zavlekla trgovske pogodbe z Italijo. V § 1. je neki poslanec se izpodtikal nad izrazom „avstro-ogerski podložniki“, in predlagal, da se postavi izraz „avstrijski in ogerski podložniki“. Več poslancev mu je pritrdjevalo. Ko je trgovski minister razložil, da bi se s tem stvar preveč zavlekla, ker bi morala priti še v dunajskem in rimskem parlamentu na vrsto, in obljubil, da se bode v bodoče bolj gledalo na pravilne izraze, je večina zavrgla ta predlog. — Državni zbor se bode razpusil s prestolnim govorom baje 10. ali 12. dné januvarija. Volitve se začno po določenih ogerske ustave 21 dnij po razpustu in se imajo dovršiti v desetih dneh. — Finančni minister je ta dni zbornici predložil načrt o vredbi uradniških plač. Uradniki se bodo razdelili v najst razredov, v vsakem razredu bode pa še več plačilnih stopinj. V prvih štirih razredih bodo višji uradniki, ki so v postavnem načrtu naštetí, v ostale razrede bode pa vlada uvrstila druge uradnike.

Vnanje države.

Francija. Katoliška stranka na Francoskem izgubila je jednega najodločnejših zagovornikov katoliške stvari, škofa angerskega Freppela. Rojen je bil 1827. leta v Obernai-ju v Alzaciji. Freppel je že v mladih letih zaslovel kot dober cerkveni go-

„Ali kako ste duri odprli?“

„Tako-le, vidite,“ reče on in pokaže mi dolg konopec; duri so od one druge strani s kljuko priprte. Ta konopec je privezan za kljuko; kadar zánj potegnem, kljuka izskoči in duri se morajo odpreti. Glas od kreguljčka zaslišal se je naravno tudi v tej sobi.

„Pa je li to neprenehoma tukaj?“

„Bog ne daj. Kadar kak gôst sém pride, gledamo mi najprej, da ga kratkočasimo, kakor je to sinoči bilo z vam; a jeden od nas gre, pa napravi vse, kakor je treba.“

„A! Res izvrstno napravljeno!“

„E, tako, vidite, sila kola lomi.“

„Pa veste li vi,“ rečem jaz, da je zaradi vas ves grad razupit, da v njem straši?“

„Vémo, seveda; a to smo mi tudi hoteli.“

„To pa ni ravno lepo.“

„Kaj hočemo?“

Nato se poslovida in hišnik gre.

„A kam hočemo z vašo kožo?“ vprašam ga, smeje se.

„V podstrežje ž njo!“ odgovori mi on istotako.

„Lahko noč!“

„Zdaj lahko mirno spite. Duhov je konec, a tudi petelin je že zapel!“

Ležem v posteljo ter kmalu zaspi.

III.

Zjutraj, potem ko sem se poslovil pri grajskem hišniku, grem v krčmo. Moj voznik me je pogledoval kakor na čudo.

„Pa ste ostali živi?“ vpraša me on.

„Kakor vidiš, prijatelj,“ odgovorim mu, „ni lasú mi z glave ne manjka.“

„O jej . . . saj . . . hm! hm!“

„Nu, najboljšé bo, da zaprežeš, da odrineva čim ranéjše, pa ti bom spotoma pripovedal vse, kaj je bilo in kako je bilo!“

„Le! Dobro!“ In moj vrli prijatelj začne napregati.

Med tem sta prišla tudi ona dva mesarja iz hiše in sta začudeno pogledala v mene. Na to sta začela nekaj šepetati med seboj, in naposled se mi približata.

„Gospod,“ reče jeden od njiju, „nikar ne zamerite, ako vas vprašam, ali ste vi prenočili v gradu?“

„Sem!“

„Pa . . .“

„Že vé, kaj bi radi vedeli. Vi bi radi čuli kaj o antekristu, kateri se tu prikazuje. Jaz vas zagotavljam, da to ni res. Jaz sem, verujte mi, celo noč lepo in mirno spal, in nikdo mi se ni prikazal ni spečemu, ni čujočemu.“

„Tega vam, ne zamerite, ne morem verovati,“ reče jeden.

„Jaz ti pravim,“ preseka mu besedo drugi, „tebi se je moralo o tem sanjati, ali pa si sam sebi kej takega domišljaj.“

„Molči vendar o tem, prosim te . . .“

„Pa glej gospoda, ko bi bila to resnica, moral bi se tudi njemu prikazati.“

„Verujte mi,“ začnem ju jaz zagotavljati, „jaz nisem takega kaj doživel. A ko bi mi se prigodilo, moralo bi mi se gotovo tudi na obrazu znati. Pa kakor vidite, jaz sem se, hvala Bogu, dobro naspal.“

„Gospod, pripravljeno je,“ zakliče mi voznik. Sedem na voz.

„Pa srečno!“ rečem mesarjema, katera sta se začela znóvič prepirati o tej stvari.

„Zdravo!“ reče mi jeden, med tem ko se je drugi povse zamislil v dokazovanje.

Voznik je mahnil z bičem, in oddrdala sva z dvorišča.

Ko sva se bila nekoliko oddaljila, obrne se voznik in me vpraša:

„Gospod, povejte mi odkrito, kaj je bilo?“

„No, ko bi že rad slišal, pa poslušaj.“

In tu mu povém vse tako, kakor je v resnici bilo.

(Konec sledi.)

vornik in duhovni pisatelj. Za cesarstva je propovedoval na dvoru, l. 1867. je postal dekan cerkve Saint-Genevière, pozneje pa kanonik cerkve Notre Dame v Parizu. 1869. l. se je udeleževal priprave za cerkveni zbor, katerega se je že udeleževal kot škof angerski, kajti dne 27. decembra 1869. leta je bil imenovan za škofa. Papež mu je častil k izvolitvi. Na cerkvenem zboru je Freppel odločno zagovarjal nezmotljivost papežev. 1871. leta je proglasil protest proti aneksiji Alzacije in Loteringije. Kot član najvišjega učnega sveta je odločno zagovarjal versko šolo. Po njegovem prizadevanju se je osnovalo katoliško vseučilišče v Angersu. 1880. leta je bil voljen v zbornico, v kateri je ostal do svoje smrti. V teh najdaljših letih je imel nad 150 govorov. Bil je vedno neustrašljiv zagovornik cerkvenih pravic. Spisal je več bogoslovnih del. Katoliška stranka ga bode težko pogrešala. — 28 radikalcev je zbornici te dni izročilo predlog, da se odpravijo vsi cerkveni redi, njih premoženje pa razdeli, da tretjino dobi država, tretjino departementi, tretjino pa občina. Ta predlog je imel ta uspeh, da je vlada že sklenila strožje postopanje proti jezuitom. Poleg tega pa davčna oblastva hudo privijajo samostane. Vedno jim povišujejo davke. Tako so zadnje dni od jednega ženskega samostana zahtevali 6000, od drugega 4000 fr. več davka, ker se je njuno premoženje baje povečalo in so njih dohodki bili prenizko cenjeni. Radikalci zahtevajo naravnost odpravo samostanov, vlada jih pa hoče onemogočiti s prevelikimi davki. Namen je torej jeden in isti, le sredstva so drugačna. — Centralni svet prostozidarske zveze je pa poslal deputacijo v parlament, da je dvema poslancema naznanila željo, da bi se odpravila verska prisega, in da bi se od vsakega, ki hoče dobiti kako državno službo, zahtevalo, da dovrši svoje študije na takih šolah, na katerih podučujejo posvetni učitelji. Ti dve stvari prideta po novem letu v zbornici na vrsto. Kakor se vidi, nasprotniki cerkve na Francoskem sedaj napenjajo vse sile, da bi jo zatrli. Seveda se zastoj prizadevajo, ker cerkev stoji na preveč trdni podlagi, da bi jo prostozidarji mogli izpodbiti.

Alzacija in Loteringija. Ne da se tajiti, da je v Alzaciji in Loteringiji še vedno velika nevolja proti nemški vladi. Tej nevolji pa neso vzrok le narodne zadeve, temveč še bolj verske. Nemčija se premalo ozira na katolike. V teh dveh pokrajinah je 1.300.000 katolikov in le 280.000 protestantov torej sta katoliški deželi. Nemška vlada je pa poslala skoro samo protestantske uradnike, če tudi bi bila v Južni Nemčiji lahko dobila sposobnih katoliških močij. Da prebivalstvo do drugoverskih uradnikov nema zaupanja, je čisto naravno. V Strassburgu se je osnovalo vseučilišče in jako dobro oskrbelo. Če tudi je dežela katoliška, vendar so se postavili na pročelju samo hipi začetnikov tako zvane reformacije Lutra, Melanchthona, Calvina, Zwinglija, Bucerja in Oekolampadiusa. Nastavili so nad 90 protestantskih in le šest katoliških profesorjev. Čudno ni, da Alzacani nemajo zaupanja v ta zavod in rajši pošiljajo sinove v druge šole.

Irška. Parnellovec začeli so izdajati nov list „Irish Daily Independent“. V prvi številki je list razvil nastopni program: 1. Narodna samouprava; 2. reforma deželnih zakonov; 3. lokalna samouprava; 4. razširjanje volilne pravice za parlament in občinske zastope; 5. pospeševanje irske industrije; 6. zakupnikom, ki so se iztirali, se mora dovoliti, da se povrnejo. Narodna samouprava zahteva ta list jako obširno. V Dublinu naj se shaja parlament, ki bode odločeval o vseh irskih stvareh, mej drugim tudi o posestvenih zadevah. Zakone, katere bode sklenil ta parlament, ima potrditi jedino še krona ali pa nje zastopnik. Irška vlada naj bode odvisna od parlamenta. Imela naj bode pravico imenovati vse državne uradnike. Prekliče naj se oblast irskega podkralja nad policijo.

Izvirni dopisi.

Z Bleda, 23. decembra. Na vabilo naše kmetijske podružnice zbralo se je preteklo nedeljo kakih 50 udov v moštarni, da slišijo poročilo o društvenem delovanju l. 1891. Poročal je družbin tajnik g. G. Pirc. V svojem govoru oziral se je v prvi vrsti na moštarno, katera se je letos odprla. Ž njenimi uspehi smemo zadovoljni biti. Zaradi tega pa ne smemo na polu pota ostati. Veščak g. V. Charouzek ogledal si jo je vdrugič v mesecu oktobru. Bil je z notranjo opravo prav zadovoljen in zatrdil je, da se imamo tudi v prihodnje izdatne podpore z Dunaja nadejati. Hvaležni bomo vis. kmetijskemu ministerstvu za podporo in prav bo prišla, kajti pokazalo se je že letos, da bode potreba moštarno razširiti, mlin za trenje sadja zameniti z večjim in še eno stiskalnico si omisliti. Zdanja priprava ne bode zadostovala v slučajih dobre sadne letine. A še letos, ko ni bilo veliko sadja, se je korist moštarne pokazala. Kupci za mošt oglašali so se od vseh strani, da se niti vsem željam vstreti ni moglo. Mošt za domačo rabo je kmalo dober in vsak pije takega, kakoršnega naredi.

Drugače pa je pri kupčiji. Ozirati se bomo morali na želje kupca. Na Kranjskem še nimamo v tem nobenih izkušenj. Naloga moštarne bode torej, delati tak mošt, da se bo lahko prodajal. Kmet ga bo lažje spravil v denar in bo imel več dobička nego od sadja. *)

Z Dolenjskega, 20. decembra. Za denar je letos na kmetih kaj trda. V dobrih letinah ima kmet na prodajo žito, lan, sadje, živino; a letos vsega tega ni, ker je bila slaba letina in so ljudje pridelali komaj za živež in seme. Zdaj pa plačuj davke in družino! Edino, za kar kmet dobi še kaj denarja, je živinče ali prase, pa še ta kupčija je letos slaba zaradi kužne bolezni in zaprtije.

Nasproti pa imamo stroškov vedno več. Človek že ne pozna po imenu raznih priklad in naklad na davke; davčni izterjevalec nam je vedno za petami. V tem oziru bi bilo gotovo primerno, da bi mogel davkoplačevalec tudi naprej plačati, ker nihče nima prilike, da bi stal vsak mesec zadnji ali pa prvi dan v davkariji. Če te pa ni, pa plačš zopet davke od davka. Seveda bi bilo malo taci, ki bi mogli že naprej plačevati, ali so vendar nekateri, ki pa imajo vedno skrbi in sitnosti, ker se davki v našem okraju vsak mesec. To je moja misel.

Še nekaj drugega moram omeniti, akoravno bodem razburil nekatere duhove. Nekje na Dolenjskem je g. sodnik, ki je od zadnjih volitev jako neuljuden, kar prej ni bil. Če bi ta ali oni rad vložil kako tožbo, takoj zagrmí nad njim: Le k notarju pojdi! In res, skoraj za vsako malenkost morajo stranke hoditi k notarjem. Le slabše je v nekem drugem trgu, kjer pa so kar „a limine“ vsacega poslali in še pošiljajo k notarju. Čuli smo že mnogo glasov, da bi raje videli, ko bi pri vsakem sodišču namestili jednega uradnika več, ki pa naj bi prevzel ves posel, katerega sedaj imajo notarji.

Priznamo, notarji so sedaj, več ali manj potrebni, dokler se ljudje toliko tožarijo in sodiščem delajo mnogo posla, da ne morejo sproti izvrševati vsacega dela, tudi ne trdimo o gg. notarjih sploh, da so predragi, ali nekateri pa vendar preveč solé svoje račune. Tako je bil pri nekem sodišču notar, ki je vsako pogodbo povprek zaračunal na 20 do 30 gld. Marsikateri močitek se je počehljajal za ušesi, ko je moral šteti za triurno delo toliko težko prisluženih forintov. Neki drugi gospod v sosednem kraju je računil za kupno pismo 9 gld., za zemljišče pa je dal mož 7 starih dvajsetic, to je 2 gld. 33 kr. To je vendar prehudo. In nato se g. navadno odreže: Meni nič mari!

Vse dobro, vsak delavec je vreden plačila in tudi gg. notarjem privoščimo pošten zaslužek, saj so zato se morali učiti veliko let, ali včasih je vendar preveč. In tudi to se nam ne zdi umestno, da je pogodba za 5 ali pa 500 gld. enako draga. Res je, da je dela za obe enako, ali taki slučaji, kakor sem ga gori navel, so vendar prehudi.

Omenim naj še, da je nas zapustil g. Črne in da se nismo prav nič jokali za njim, ker bil je in ostane nepreviden in neuljuden, posebno gg. duhovnikov ni imel najrajši.

Iz Prage, 22. decembra. (Češki Božič.) Govor dr. Ed. Gregra, s kojim se mora strinjati samo zaslepljenec, politički nevednež ali naš sovražnik, postal je v istini nesreča češkemu narodu, ter je kronal vso ono politiko, koja je doslej izvajala v državnem zboru sedanja mladočeška delegacija. Ta je v kratkem zadeve češke pritirala tako daleč, da so na Dunaju merodajni krogi izgubili vse pomisleke, s kojimi so prej zrlí na Češko in na gibanje med češkim narodom. To je najtožnejša istina, koja dokazuje hladnokrvnost in samozavest dunajske vlade v odgovorih na vse pritožbe in pretenja čeških poslancev.

In baš v trenutju, ko je vodja češke opozicijske stranke povedal vladi v obraz, da se bode narod češki poprijel najskrajnejših sredstev, da sovraži to vladu in da hrepeni po priliki, ko mu bode moči pretrgati vse vezi — v tem trenutju nam brzovjav javlja z Dunaja, da se je grof Taaffe naklonil k levici, in da bode imenovan nemško-liberalni poslanec za mesto Linec, grof Kuenburg — ministrom; slednji je najintimnejši prijatelj Plenerjev, in s tem je vse povedano. Grof Taaffe je pa s tem imenovanjem hotel reči Čehom: Gospóda, jaz se Vas ne bojim; Vas in Vaših pretenj mi ni mari!

*) Potem je g. Pirc zavračal očitanja na neki dopis v našem listu. Ker je g. Pirc javen nasprotnik našemu listu, torej nemamo niti najmanjšega povoda, da bi objavili njegovo „perilo.“ Op. ured.

V obče pa moram povdarjati tolažilni faktum, da vsa češka javnost obsoja žvepleni Gregrov govor, v tem se strinjajo vsi češki listi, razen „Narodnih Listov“; dalje ostro obsoja to postopanje skupna izjava vseh staročeških zaupnih mož, zlasti pa izjava konservativne stranke v današnjem „Čechu“, poudarjajoč iskreno in nepremenjeno udanost do najvišjega prestola in češkega kralja.

Od te dobe, ko so mladočeški poslanci potisnili s političkega torišča prejšnje češke poslance, ne more živa duša času dobrega reči o sedANJI češki delegaciji. Vse dosedanje delovanje mladočeških poslancev naperjeno je na uničenje vseh pridobitev, koje so si priborili Čehi doslej. Vse kaže na to, da se mladočeški poslanci kot besni trudijo, da se popolnem uniči spomin na delovanje prejšnje staročeške delegacije. In kakor je hudobni duh, potujoč po svetu, ničil vse božje stvaritve, da bi s tem izpodkopaval med ljudstvom vero v božjo vsemogočnost, istotako uničujejo mladočeški demoni večje ali manjše spomenike napornega in neumornega delovanja, koje bi imelo češkega naroda samostojnost osigurati. Drugega povoda za to besno mladočeško počenjanje ne vem.

Kaj je na škodo dobrega imena in koristij češkega naroda mladočeška delegacija v tej kratki dobi svoje vlade učinila, ni mi treba opisavati: to vse veste, a izvestno z nami občutite bratje na jugu! Češki narod je danes odbacnjen, narod češki je danes v posmeh in zasramovanje svojih neprijateljev. Za češki narod se nihče ne zmeni, poslancev se vse v zbornici izogiba in z njimi se nočejo bratiti ni antisemitje, koji so vendar strah vse poslanske zbornice. Prejšnja desnica, koja ni bila Čehom v škodo, pač pa Avstriji v spas, razbili so Mladočehi. Njih zasluga je, da v najvišjih krogih, koji imajo vendar na razvoj naših notranjih zadev največji vpliv, poslanci iz češkega kraljestva niso — nič: skratka, češki narod je postal pepelčica, koja še teh drobtin ne dobiva, padajočih za-njo v znani bajki z obložene mize. In v tem bédnem položaju so celó i v Slovencih ljudje in glasila, koji poveljujejo sedanje češke poslance kot rešitelje naroda! To je tožni pojav in tožna karakteristika dobe! Narod, med kojim so možni taki pojavi, bliža se svojemu upadku!

Oba brata Gregra sta prava nesreča za češki narod, in bi rada z nova spravila narod na Belo Goro! Za to zlo, v koje sta spravila že češki narod, ne bodeta nikoli mogla odgovora dajati. Da bi imela vest, vero v Boga in njega pravičnost, davno bi bila že ustavila svoje rogovilstvo, kojega ne bosta mogla nikoli zagovarjati ni pred sodnim prestolom narodne povestnice, še manj pa pred božjim prestolom.

V svojih posledicah, kakor sem gori naznačil, more postati Gregrov govor jako usóden vsemu narodu! In kak vtis je napravil med drugimi poslanci, svedoči jasno takoj na to dr. Ferjančičev govor, s kojim je odklanjal zvezo Slovencev z Mladočehi. In baš na Slovence so se mladočeški poslanci še najbolj zanašali, na druge se tako ne mogó. Danes so bolj nego kedaj Mladočehi v dunajski zbornici osamljeni, danes je bolj nego v vseh minolih dobah češki narod od vseh opuščen, in to trpko — božičnico priredila sta narodu oba brata Gregra!

Notranje se torej ljud kvari in podivjuje, na zvunaj se uničuje avtoriteta naroda, izpodkopavajo se mu tla pod nogami in objedajo na vseh straneh koreni njegovega obstoja!

To je češki Božič, prirejen narodu od političkih zaslepljencev, kojim je češki ljud izročil usodo svojo pri poslednjih volitvah; odobravati more njih postopanje in neslovansko politiko samo zaslepljenec, nikoli pa trezen politik in odkritosrčen rodoljub!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. decembra.

(Presvetli cesar) je podaril pogorelcem v radgonskem okraju 500 gld., šolski občini šmartinski na Pohorju za šolo 100 gld.

(Mestni zbor ljubljanski) je imel sinoči sejo, v kateri je sklenil mej drugim po dolgi in živahni debati, da se prihodnje leto nova tržaška cesta podaljša do Marije Terezije ceste, Lattermanov drevo-red od novih hiš do nameravane tržaške ceste poseka, prostor pred deželnim muzejem primerno vravna in začasni knjigovodja pri mestnem vodo-

vodu stalno namesti z letno plačo 1200 glđ. Obširnejše poročilo prihodnjé.

(Katol. tiskovno društvo) je za Božič iz Vipave prejelo zopet velik dar — 120 glđ.. Ko odbor to javlja, res, kar nima besedi, s katerimi bi se mogel dostojno zahvaliti ondornim častitim gospodom za toliko požrtvovalnost. Vipavski dekanat, najmanjši v deželi, je zunaj Ljubljane tiskovnemu društvu do sedaj največji podpornik — letos že smo od ondornih gg. društvnikov prejeli 1020 glđ. Saj so pa tudi vsi ondi službujoči duhovniki udje tiskovnega društva, in sicer ustanovniki in dobrotniki; nijeden ni samo letnik. Od kod toliko navdušenje za namene našega društva? Morda od tod, ker delujejo gospodje na kraju dežele, kjer posebno živo čutijo potreba čvrstega krščanskega tiska. — Bog živi vrle Vipavci! Bog Vam bodi plačnik.

(Novo poštno poslopje.) Znano je, da je ljubljanski občinski svet v seji dne 17. novembra t. l. sklenil prodati c. kr. poštному erarju del ces. Josipa trga v obsegu 2500 m² v ta namen, da se na istem sezida novo poštno in brzojavno poslopje. Kakor pa čujemo, raznaša se te dni okrog meščanov ugovor proti temu občinskemu sklepu da se nabirajo podpisi. Tudi mi smo prejeli prepis dotičnega protesta, o katerem pa za sedaj prepuščamo sodbo sl. občinstvu. Dovolimo pa si opazko, da utegne ta protest zavleči gradnjo tako potrebnega poštnega poslopja leta in leta. Ob enem izrazimo svoje začudenje, da se dotični sklep mestnega zastopa ni razglasil na predpisani način v zmislu § 62. obč. reda.

(Škofovsko posvečevanje.) V nedeljo, dne 27. t. m., posvetil bode prevzvišeni knezo-nadškof gorški, dr. Alojzij Matija Zorn, v svoji stolnici prečast. msgr. Gregorja Rajčevića, novoimenovanega nadškofa zaderskega. Prisustvovala mu bodeta pri sv. obredu premil. škof tržaško-koperski dr. Janez Nep. Glavina in prevz. knezoškof ljubljanski dr. Jakob Missia.

(Premeščena sta) č. gg. Ivan Cuderman, mesto v Ribnici v Kranjsko Goro; Frančišek Vrhovšek, kapelan v Kranjski Gori, pa v Ribnici.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so kot pokrovitelji pristopili gg. ljubljanski bogoslovci polagajoč na domovinski žrtvenik 100 glđ. Bog jih živi!

(V Šturji) je bila v nedeljo volitev župana. Izvoljen je zopet stari občinski načelnik, gospod J. Defranceschi, kateri je že do sedaj županoval nepretrgano 31 let! Pač častno priznanje možu, zlasti v soseski, kjer se ne manjka inteligence.

(Zadruga ljubljanskih gostilničarjev in kavararjev) je v zadnji odborovi seji na predlog načelnika g. Fr. Ferlinca sklenila, da se pismeno zahvali gosp. državnemu poslancu Jos. Kušarju, ker se je v državnem zboru krepko potegnil za to, da se omeji prodaja piva v steklenicah.

(Lepo božično in novoletno darilo.) F. Gospod M. Schmitt, trgovec in gospodar v Ljubljani, čegar sinček je srečno ozdravel po hudi bolezni, je izročil magistratu o tem povodu petdeset goldinarjev s prošnjo, naj se ta znesek razdeli za praznike težkobolnim ubožkom tukajšnjim. Magistrat je takoj ustregel temu pozivu in nekaj najpotrebnejših revežev bode zatorej imelo res „vesele praznike.“

(Celovski mestni zastop) sklenil je v svoji zadnji seji dne 22. t. m. na predlog pravnega odseka, v kojega imenu je poročal znani dr. Hibler, jednoglasno, da se imajo „Katoliško-političnemu društvu za Slovence na Koroškem“ slovenske vloge vrniti in zahtevati, naj se izvirniku dodá nemški prevod! Mestni zastop podpiral je ta svoj sklep, kakor navadno, s čisto piškavimi razlogi. — Trdo pričakujemo, da se odbor „Kat.-političnega društva“ po nestrpnih mestnih očetih celovških ne bo dal strmoglavit in da se bo branil z vsemi postavnimi sredstvi. Celovski mestni očetje pa menda ne poznajo več ukazov višjih uradov.

(S Koroškega) se nam poroča: C. kr. deželna vlada v Celovcu rešila je priziv načelnštva podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico zoper prepoved c. kr. okrajnega glavarstva beljaškega gledé sporednih točk pri veselnicah in shodih omenjene podružnice neugodno. Treba se bode pritožiti na vis. ministerstvo.

(Tržaški mestni zastop) je minolo soboto obravnaval o znani zadevi č. g. Rajka Logarja, kapelana v Škedenju. Pravni odsek je prišel do pre-

pričanja, da se besede v škedenjski cerkvi ne morejo smatrati kot zločin hujkanja in da mestni zastop ne more tožbe pričeti. Predlog je zagovarjal g. dr. Sanein, pobijala pa nasprotnika Cambon in Consolo. Pri glasovanju je bil predlog sprejet in tako je D'Angeli pogorel, kakor je zaslužil.

(Veselico) s petjem, predavanjem, govori itd. priredi v nedeljo dne 27. t. m. v gostilni gosp. L. Zablachana na Trati čitalnica v Glinjah na Koroškem.

(Novomašniki tržaške škofije.) Dne 22. t. m. so bili v mašnike posvečeni gg. bogoslovci IV. leta: Simon Frulič, Fran Pospisil in Matej Škrbec. Sv. nove maše bodo darovali 3. januarija prih. leta.

(Z Dunaja) se nam poroča: Na zadnjem večeru slovenskega kluba je čital naš pesnik gosp. prof. Stritar jako zanimivo berilo, mej drugim dve lepi poeziji: „Glavan“ in „Po pogrebu“. Dvorana je bila polna, vsi udeležniki so bili hvaležni gosp. čitatelju za lepi božični dar. Mej drugimi so bili navzoči gg. državni poslanci: pl. Globočnik, dr. Gregorčič in V. Pfeifer, katerim je nazdravil g. Pukl. Gosp. dr. Gregorčič je čestital gosp. pesniku na izvrstnem lerilu, g. Tomšič je svaril mlade naše narodnjake, naj ne gojé starčevičanskih idej, g. Jereb je napil g. dr. Pavlici, g. Vencajz je naglašal pristno rodoljubje slovenskih visokošolcev. Mej govori so se vrstile lepe pesmi.

(Slovensko gledališče.) Prihodnjo soboto se bode predstavljala komična opereta v jednom dejanju „Cannebas“. Uglasbil pl. Suppe, poslovenil Jak. Alešovec. Pred opereto se bode predstavljala burka v jednom dejanju „Prvikrat v gledališču“, poslovenil Jak. Alešovec.

(Šišenska čitalnica) ima svoj redni občni zbor dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo knjižničarjevo. 5. Volitev odbora. 6. Posamezni nasveti. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

(Konservativno obrtno društvo) v Ljubljani bode imelo v nedeljo dne 27. t. m. dopoldne ob 11. uri v spodnjih prostorih hiše kat. rok. pomočnikov v Poljskih ulicah IV. redni shod. Vspored: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Razgovor in sklepanje o peticiji na tukajšnje šolsko oblastvo, da se ustavi večerni šolski pouk rokodelskih učencev ob delavnikih. 3. Posamezni nasveti. K obilni udeležbi vabi č. ude. odbor.

(Deželna hiralnica v Vojuniku) bode otvorjena dne 27. t. m. v navzočnosti deželnega glavarja štajerskega grofa Wurmbanda, ki bode prisoten isti dan tudi pri otvorjenju železnice Celje-Velenje.

(Tržaškega Lloydja) novi predsednik je baron Kalchberg, doslej svetovalec v trgovskem ministerstvu.

(Pri občinski volitvi) v Račni je bil izvoljen županom Fr. Košak, svetovalci pa: Jos. Zajec, Fr. Perme in Jos. Zupančič.

(Slovenske čitalnice) v Trstu odbor naznanja, da priredi zabava dne 31. t. m. na Silvestrov večer, v soboto dne 9. in 23. januarija, dne 13. in 27. februarja.

(Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske) od 13. do 19. t. m.: Rojenih je bilo 15, umrlo jih je 30, in sicer za ošpicami 4, za tifuzom 1, za jetiko 4, za različnimi boleznimi 21. Med umrlimi je bilo 7 tujcev, 7 v zavodih. Zbolelo je 63 oseb, in sicer za ošpicami 61, za škrlatico 2.

Telegrami.

Celje, 24. decembra. Okrožno sodišče je razveljavilo sodbo prvega sodnika in oprostil tožene odbornike celjskega „Sokola“.

Dunaj, 23. decembra. Imenovanje grofa Kuenburga ministrom je gotovo. — Dr. pl. Plener je svojim tovarišem naznanil, da vlada, ki hoče ostati nad strankami, ni hotela sprejeti kakega voditelja leveice. Stranka pa si obdrži popolno svobodno roko nasproti vladi in drugim strankam. Novi minister bode le posredoval med levice in vlado.

Dunaj, 24. decembra. „Wiener Ztg.“ je objavila cesarjevo pismo, s katerim grofa Kuenburga imenuje ministrom. Dunajski listi to imenovanje z veseljem pozdravljajo. „Fremdenblatt“ naglašá, da levice vsled tega ne odloži orožja, pač pa sklne premirje. „Presse“ poudarja, da sicer ni eksekutivnega odseka, torej tudi nobene zveze med strankami, pač pa so z vlado v dotiki vse

tri zmerne stranke. „Deutsche Ztg.“ izjavlja, da pri Nemeih imenovanje zelo spoštovanega grofa Kuenburga ne vzbuja navdušenja, pač pa trezno odobravanje. „Vaterland“ je zadovoljen z imenovanjem zmerne grofa Kuenburga, modus vivendi je torej mogoč.

Praga, 23. decembra. „Plzenske Listy“ poročajo, da so takoj po Gregrovem govoru realisti sklenili, da se ločijo iz kluba ali pa rajši odložé mandate, kakor da bi bili sodgovorni za dejanja, s katerimi se ne strinjajo in katera narodu ne morejo koristiti.

Pariz, 23. decembra. „Figaro“ poroča, da pride meseca februarja ruska cesarica v Pariz.

Tuji.

21. decembra.

Pri **Maliču**: Zwettl, restavratör, z Reke. — Leber iz Gorice. — Rom Tomaž z nečakinjo iz Gradca. — Schneller; Sauer, potovalec; Krenn, trgovec, iz Kočevja. — Schweighofer, trgovec, iz Brna.

Pri **Sonu**: Kronfeld, trgovec, z Dunaja. — Maidič iz Kranja. — Velikogna, geometer, iz Novega Mesta. — Masaratti, trgovec iz Trsta. — Prevendar, trgovec, iz Zagreba. — Stern, trgovec, iz Gradca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Šivic iz Radovljice. — Bernhaupt, zavarovalni komisar, iz Beljaka.

Pri **avstrijskem caru**: Sidonija Baresy pl. Kissvarday iz Szegedina.

Pri **bavarskem dvoru**: Salokar, trgovec, iz Strug. — Jerman iz Černomlja.

Umrli so:

22. decembra. Olga Zupančič, uradnega sluga hči, 8 let, Ulte na Hrad 8, bronhitis. — Ivan Kristan, krojačev sin, 3½ letn, st sv. Petra cesta 57, laringitis eronposa. — Ivana Merzlikar, delavčeva hči, 5 dni, Tržaška cesta 30, oslabljenje. V bolnišnici.

21. decembra. Urša Sušteršič, gostija, 73 let, Oedema pulmu.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	749.5	-10.6	sl. zap.	jasno	
23. 2. u. pop.	747.6	-2.8	"	"	0.00
9. u. zveč.	748.0	-6.2	"	"	
Srednja temperatura -6.5°, za 4.0° pod normalom					

Zahvala.

Za obilne dokaze odkritosrčnega sočutja med boleznijo in ob smrti predrazega, nepozabljivega jim sina, oziroma brata in svaka gospoda

Metoda Pirca,

trgovca in posestnika,

izražajo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, posebej pa še darovalcem krasnih venov, „Čitalnici in Požarni brambi“ Kranjski ter pevskega zboru za milo nagrobnico najtoplejšo zahvalo.

V Kranji, 23. decembra 1891.

(1514) 1 Žalujoči ostali.

Božično darilo.

Sv. Alojzij Gonzaga

ali (1852) 30-19

devetdnevna, oziroma šestnedeljna pobožnost v spomin blažene smrti sv. Alojzija.

Spisal Jan. Smrekar, katehet ljudskih šol v Ljubljani. Cena v usnji z zlato obrezo 80 kr., v platnu vez. 60 kr.

Dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Največja zaloga šivalnih strojev

(1410) JAN. JAX, (906) LJUBLJANA, Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se (1410) dovoljujejo. (30-29) Zamenjuje stare stroje. Poprave vrše se točno trajno in ceno.

kajti le preveč se konfiskujejo opozicijski časopisi. Dobila sta kratek odgovor od vlade, da naši časnikarji nimajo pravega pojma o slobodi tiska, kakor je to na Ogerskem in v drugih naprednih zemljah, kajti naši časopisi pišejo preveč osebno in ne razpravljajo predmetov dovolj objektivno. Pri vsej tej razpravi se je videlo, da nima naša opozicija čisto nobenega upliva in da se na njo vlada niti najmanj ne ozira. To se je pokazalo tudi pri splošni razpravi o tem predmetu 21. decembra v saboru. Poročevalec je čisto kratko omenil v svojem govoru prednosti letošnjega proračuna pred prejšnjimi, in kako se bo dalo zdaj mnogo več storiti za napredek Hrvatske in Slavonije, a delni predstojnik za notranje posle je razjasnil, kako se bo to zgodilo v bodočem letu. Na to pa izpregovori opozicijski poslanec dr. Barčič oster govor proti sedanjemu zistemu sploh a še posebej proti vladi hrvatske, ki ne stori čisto nič za napredek zemlje, nego v vsakem pogledu posluša le ogerske mogotce. On pozivlja vlado in poslance na zajedniškem saboru ogersko-hrvatskem, naj se izjavijo tukaj v saboru, če so li zares kaj dobrega storili za Hrvatsko s svojimi nagodbami z Ogri; naj dokažejo, kaj so dosegli, odkar sede v ogerskem saboru. Ves Hrvatski narod vé, da so vse pogodbe, sklenjene med njimi in Ogri, bile vedno pogubne in škodljive za hrvatsko kraljevino v gmotnem in duševnem pogledu. Kaj so storili hrvatski poslanci v Pešti, ko so Madjari tako sramotno govorili o Jelačiću? Niso li molčali? Bi li kaj takega storili Madjari? Glejte jih, kako oni v Aradu proslavljajo svoje puntarske vodje. Ostri predsednik Mirko Hrvat zabrani govorniku o tem dalje govoriti. O kolika skrb za brate Madjare, da jih kdo naših ne razžali! Vsa opozicija je odobraval Barčičev govor, ker zares ostro kritikuje delovanje naših poslancev v Pešti, saj tako malomarno zares ne morejo poslanci nobenega naroda zastopati interesov onih, ki jih pošiljajo v sabore. V enem pogledu pa Barčič vendar le ni pravo zadel in vsak trezen, če tudi drugače navdušen Slovan naše države, ne more odobravati njegovega mnenja. Znaana je njegova beseda iz enega poprejšnjih njegovih govorov o ruskem konjskem kopitu na pločniku v Pešti in na Dunaju. V poslednjem govoru pa je zopet omenil Rusije, kot rešiteljce Hrvatske. S prvim strelom na Visli, pravi Barčič, napočila bo tudi avstrijskim Slovanom sloboda. Ta besede so kaj nesrečne. Morda Barčič ne misli v istini s temi svojimi besedami družega, nego da se odzame Nemcem in Madjarom le hegemonija, katero dandanes vrše nad Slaveni v Avstro-Ogerskeji. Ali kdo od naših sovražnikov tolmači tako njegove besede! Ban je precej svojem govoru imenoval Barčiča pravega revolucionarja in tako ga bodo okrstili tudi vsi dunajski in peštanski časopisi. In vendar je Barčič gotovo ne samo dober Hrvat nego tudi veren državljani. Zakaj tedaj na tak način slovanski poslanci dajejo priliko svojim nasprotnikom, da potem ne obrekujejo samo njih nego celo Slovane sploh. Ravno v tem pogledu bi morali biti slovanski poslanci kaj previdni! Saj imamo žalibog

le preveč gradiva, o katerem se da govoriti v naših saborih za naše koristi.

Ostali govorniki od opozicije niso govorili, češ, da je že Barčič dosta povedal, pač pa so se oglašili še neki vladini zastopniki, ki so sedanjí zistem hvalili, da se Hrvatom sploh dobro godi in da je njihov položaj vsled nagodbe z Madjari bolji nego kateregakoli naroda v avstro-ogerskeji državi, česar seveda nobeden ne veruje. Dalje se o proračunu ni razpravljalo, nego se je odobril en bloc in 22. dec. v tretjem branju sprejel brez ugovora. Prva seja po praznikih bo zopet 28. decembra, ker se imajo še neke postavbe sprejeti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

Notranje deželo.

Dr. Julij Gregr. Češki list „Večerni Noviny“ je objavil zanimivo izjavo dr. Julija Gregra, lastnika „Narodnih Listov“. Neki veletržec je vprašal dr. Gregra, kako da objavlja v svojem listu stvari, katerih sam ne veruje. Dr. Julij Gregr mu je pa odgovoril: „Ne čudite se, vi ste trgovec, jaz sem tudi. Vsakdo trguje po razmerah in kakor za dobro spozna.“ S tem je dr. Julij Gregr jasno povedal, da njemu ni mnogo za blagor češkega naroda, temveč le za dobiček, in vendar ima njegov list tak vpliv na mladočeško politiko. Kaka mora mladočeška politika biti, če je nekako vodi doktor Gregrovo glasilo, pač si vsakdo lahko sam misli, in vendar se že najdejo pri nas ljudje, ki se navdušujejo za mladočeške politike.

Dr. Grégra govor. Glavno glasilo naših radikalcev se je bilo izjavilo, da se popolnoma strinja z dr. Grégra govorom. Povedati pa moramo, da so tudi v radikalnem taboru spoznali, da so jo v tem oziru malo zavozili. V božičnem članku „Sl. Narod“ namreč popravlja svojo prvo izjavo v toliko, da ni bilo umestno, ker je glavni vodja Mladočehov vlekel krono v debato. Taki govori v Slovincih ne dobé rodovitne zemlje. Če „Narod“ tacih govorov ne odobrava, moramo se mu pač čuditi, da je še nedavno bil tako navdušen za dr. Grégra in njegove tovariše, ko je vendar znano, da dr. Grégr ni prvičkrat govoril v enakem zmislu. Tako je krono vlekel v debato že v praškem deželnem zboru pri znani debati o češkem državnem pravu. V nekem oziru se je tedaj dr. Grégr še huje izrazil. Da tedaj njegov govor ni napravil takega hrupa, prihaja le od tod, da so Staročehi odločno zavrnil dr. Grégra in pa da Mladočehi tedaj še niso bili jedini voditelji češkega naroda. Oni čas se ni moglo trditi, da se z dr. Grégrom strinja večina češkega naroda, kakor se je pa zdaj, ko se med češkimi zastopniki ni našel mož, ki bi bil odločno zavrnil Grérove besede. Nam je iz prejšnjih časov že dobro znano, kaj je od Mladočehov pričakovati, zaradi tega se pa nismo mogli za to stranko navduševati. Sedaj bodo morda celo napredujaki spoznali, da nismo ravno napačno sodili. Dr. Grégruma ni veliko za češki narod, temveč le za vspeh „Narodnih Listov“. Spoznala sta, da ima toliko list več naročnikov, kolikor bolj zabavlja. To je glavni vzrok njegove radikalne politike. Dr. Grégr je na Dunaju imel tak govor v prvi vrsti le za to, da ga je praško mladočeško glasilo moglo objaviti. Saj so ga tudi „Narodni Listi“ objavili na prvi strani. Mej Mladočehi so tudi jako pametni možje, ki se od dr. Grégra nazorov ločijo kakor noč

in dan, ali ne upajo se tega pokazati, ker se bojé terorizma glavnega mladočeškega glasila. Morali bodo pa prej ali slej ohrabriti se in upreti radikalnim tovarišem, naj pišejo „Narodni Listy“, kar hočejo, če se nečejo politično popolnoma uničiti. Mi želimo, da se to kmalu zgodi na korist slovanski stvari v Avstriji.

Slovenski poslanci in „Slov. Narod“. Domišljavost „Narodovih“ vrednikov je zares neizmerna. Ta list se zopet baha, da je prisilil naše poslance, da so začeli govoriti v državnem zboru. Vsakemu, kdor zasleduje politično življenje, je jasno, da naši poslanci pri generalni budgetni debati le zaradi tega niso govorili, ker so hoteli počakati, da se pri specialni položaj pojasni. Kot previdni politiki so hoteli videti, kako se stvari razvijó. V tako nejasnem položaju je treba posebno za zastopnike manjih narodov velike previdnosti. Vsak napačen korak se mašuje. Treba je bilo počakati, kako stališče zavzamejo Poljaki in Mladočehi. Posebno je bilo treba vedeti, kaj storé poslednji. Ko bi se bili poprijeli pametne politike, bila bi dolžnost slovenskih poslancev, da se jim približajo, v nasprotnem slučaju bi pa približanje tej frakciji bilo nam v škodo, ker bi dosedanje zaveznike svoje odbacnili od sebe. Ložje je bilo seveda govoriti v specialni debati, kjer ni šlo za občno politiko, temveč le za posamične težnje, ki so tako jasne, da o njih ni nobene dvojbe. Ko se je pa položaj nekoliko pojasnil in smo nekoliko izvedeli nazore vlade in drugih večjih strank, sta dva slovenska poslanca v generalni debati o finančnem zakonu pojasnila slovensko stališče gledé na sedanjí položaj. To bi bila gotovo tudi storila, tudi ko bil domišljavi „Sl. N.“ molčal. Ko bi si mi hoteli tako domišljati, kakor se gospodje pri naprednem dnevniku, tudi bi lahko trdili, da smo prisilili nekega gospoda, da je trikrat v budgetni debati izpregovoril, dočim je poprej dolgo le molčal, ker smo nekajkrat omenili, zagovarjajoč poslance, da baš oni najmanj govoré, za katere se je „Narod“ potegoval.

Profesor Šuklje in „Slov. Narod“. Ni dolgo od tega, ko je „Slov. Narod“ zaganjal se v profesorja Šukljeja, ker je v državnem zboru izustil par besed, katere napredujacom neso bile po volji. Jezil se je, da je gospod profesor žalil stranko, za katero je vsa slovenska inteligenca. Zadnji četrtek pa „Slov. Narod“ hvali baš dotični govor gospoda profesorja, ki je celo pri Poljaki vzbudil slovansko zavest. Take hvale od napredujakega lista gotovo gospod profesor sam ni pričakoval. Menda so se v Gospodskih ulicah preverili, da o gospoda profesorja izjavah velik del slovenskega razumnštva malo drugače sodi, nego „Narodovi“ sotrudniki. Saj je „Narod“ bil sam priznal, da so mu prihajale želje, da dotični govor objavi po stenografičnem zapisniku. Tako bi bil tudi najbrž nepovoljni mu govor g. profesorja zamolčal, kakor je v pomladnem državnozbornem zasedanju zamolčal govore vseh slovenskih poslancev.

Vnanje državo.

Božični nagovor papežev. Pri vsprejemu kardinalov minolo sredo je kardinal Monaco Lavalletta prečital adresu, v kateri izraža povodom božičnega dne, kaj bi bilo želeli, da se zlasti zboljša stanje delavskih razredov. Papež je odgovoril, da je po svojem apostolskem poklicu sklenil baviti se z delavskim vprašanjem. Pri tem ga je vodila iskrena želja, pomagati velikemu delu človeštva. Baviti se je začel z vprašanjem, o katerem so socijologi tako različnih nazorov. Zaradi narave stvari same, nasprotujočih si koristij in spridenih strastij se tu kažejo mnogobrojne težave. Držeč se naukov

Jaz pa sem se osmelil in sem šel in sem jih pogladil z likalnikom po ustnicah pa sem dejal: „Ljubi, častivredni, zaslužni gospodje, prosil bi, da bi se mi morda dovolilo, da bi se smel izraziti, da je Mahnič morebiti vendarle več kot zverina, da je morda, oprostite, človek, morda — pravi človek.“

In blagovolite pomisliti, v resnici so gospodje pritrdili in so rekli: Človek je že, človek, samo zdivjan fanatik je. Poglejte, prosim, koliko vspehov je imel moj likalnik, jedino moj, prosim, moj, — Tomaža Poštimočca.

In drugi faktum, prosim!

Govorili so učeni gospodje, da naše svečenstvo, vzlasti višje, nemšku ari, da misli iz nas same Nemce narediti, da je v službi nemškega cesarja in da kani uničiti vse Slovanstvo od Adrije do Volge in še dalje. Gotovo, prosim, imajo tudi zato dobri, inteligentni, učeni gospodje najboljše razloge, gotovo, saj so tako veljavni in slavni in značajni.

Pa sem se vendar tudi tedaj osmelil, pa sem dejal, pogladivši jih po nežnih, ljubkih usticah: „Prosim, gospodje, prosim, jaz bi mislil, da bi se to dalo lepše, olikanejšje povedati, če mi oprostite. Zdi se mi, — vendar nočem braniti, ne, nočem, ker vém, da brez utemeljenja ne govorite, a zdí se mi, da bi taki izrazi znali, kakor oprostite, škodovati, prosim, ne zamerite, da rabim tako neoglajeno besedo.“

In gospodje so se nasmehnoli in so dejali: Naj škoduje, kar hoče in komur hoče, mi bomo še vedno trdili, da je ono naš najzagrizenejši sovražnik.“

Pomislite, prosim, da so blagovoljno priznali, da bi morda škodovalo, priznali na moje besede, na besede moje, — Tomaža Poštimočca. Kaj ne, da niso tako hudi, kaj ne, da ne?

Še več vém faktov, še več, neštevilno jih vém, samo seveda prosim, da se smem še dotakniti druge stvari, prosim, da bi mi tudi Vi blagovoljno pripomogli, da bi mogel gladiti pri Vas, prosim, pri Vas, pri kmečkih gospodih, kakor jim pravijo, oprostite!

Imam še načrt; po plečih navzdol bi gladil z likalnikom svoje sestave, in gladil tako dolgo, da bi izgledil vse, kar ni nekrivo, kar ni nesurovo, kar ni razvoju, prosim, slovenskega naroda neškodljivo. Lahko bi bilo, lahko delo, samo kaj malega bi se zmenilo, pa bi bilo gotovo — dobro!

Mahniča bi se usodil izglediti v krtovo deželo; višje svečenstvo s katol. političnim in katol. tiskovnim društvom bi morda dali kam drugam, morda v Sibirijo, prosim. Denar za oboje bi pa, prosim, ponudili najponižneje vrlim, naprednim, požrtvovalnim, inteligentnim gospodom. „Slovenca“ bi, oprostite, ustavili in, prosim, tiste nepretihe častite gospode, kakor jim rekó, kapelančke, bi zaprli na Zabjek z Vašim oproščenjem. „Duhovnega pastirja“ vredništvo bi, dovolite, prosim, prepustili gospodu

najvišjemu in najzaslužnejemu izmed Naprednikovcev, ki je že neskončno veliko vprašanj iz pastirstva rešil. „Dom in Svet“ bi pa z vredništvom vred, oprostite, kaj hočemo s slabo limonado, izlili z Vašim oproščenjem, v Ljubljano. In tako bi bilo vse izgajeno, vse lepo, vse krasno, vse milo, vse gladko, po načrtu mojem, po načrtu Tomaža Poštimočca, da, dovolite, prosim, oprostite, in brez zamere!“ Tedaj je končal. M. V.

Krek Slavko, T. Čupar

Strah v gradu.

(Povest. Srbski spisal J. S. v Javoru 1874; poslovenil A. Fekonja.)

(Konec.)

Jaz sem že davno nehal pripovedovati, a voznik je še neprenehoma zijal v-me in me strmo gledal.

„No, prijatelj, kako se ti zdí?“

„Bogme, gospod, veste, ne zamerite . . . jaz sem res ubog človek in priprost, pa veste . . . tako . . . čisto vam ne morem verjeti.“

„Misliš, da bi jaz tebi lagal?“

„Bog varuj, gospod, da bi jaz rekel, da vi lažete, pa samo tako . . . pa kaj bi se jih toliko balo, ko bi to samo burka bila od hišnika.“

„To si je lahko razložiti, prijatelj.“

Voznik je le majal z glavo.

sv. evangelija smo v svoji okrožnici pokazali pravo rešitev tega vprašanja, če tudi s tem naša naloga še ni končana. Ko je opozicija proti okrožnici najprej v Franciji za papežev stol ugodno gibanje vzbudila mej delavce in delodajatelje, hočemo naše nauke še nadalje porabljati. Ta namen imel je tudi papežev govor francoskim delavcem. Tudi drugim, kateri so bili pripravljeni poslušati, bi se bili dajali jednaki sveti. Jednako gibanje, kakor na Franco-ekem, začelo se je tudi v drugih evropskih de-želah in v Ameriki. To gibanje se je pa na nedo-stojen način preprečilo in romarski vlaki delavcev so se ustavili. Družba in njeni voditelji se pač ni-majo ničesar bati od pobožnih množic, ki pridejo papežu pokazati svoje spoštovanje. Bojé naj se le tistih, ki se za cerkev ne brigajo, cerkev in oblastva zaničujejo. Mej poslednjimi bodo našli nemirneže, rušitelje javnega reda in podpihovalce, ki hočejo podreti stebre sedanjega družbenega reda. Papeževa beseda je vedno beseda miru, pravičnosti, ljubezni do bližnjega. Papeževa beseda spominja delodajatelje in delavce na njih dolžnosti proti družbi. Papeževa beseda jim priporoča, da naj se ne bojujejo med se-boj, temveč podpirajo in ljubijo. Ča tudi beseda papeževa ne neha zahtevati prave nezavisnosti, ven-dar mnogo koristi državnemu redu in miru. Zakleti sovražniki papeštva nasprotujejo pa celó dobrotelnim podjetjem, ki bi utegnili povekšati papežovo slavo. To velja ob odpravi robstva. Ali ni to lepo in se-danjega časa vredno podjetje, da bi vsi narodi po-zabili svoje razpore in razširjali blaginje civilizacije mej afriškimi divjaki? Cerkev je mislila, da je njena dolžnost, pospeševati to stvar. In baš zaradi tega, ker je jela cerkev pospeševati to stvar, hočejo jo od neke strani ovirati, če tudi ne naravnost, in raz-širjajo trditve, da je cerkveno delovanje v tem oziru nepotrebno. Vzlic temu bode pa papeštvo nadalje-valo svojo nalogo miru, blaginje in rešitve tudi v prid onih, ki jo pobijajo. — Nato je dal papež kar-dinalom sveti blagoslov.

Trgovske pogodbe. Neki peterburški list priznava, da bi carinska zveza mej Rusijo in Fran-cijo bila preslaba, da bi se mogla meriti s srednje-evropsko carinsko zvezo. Na bojišču bi bili, misli ta list, Rusija in Francija, silnejši, nego srednje-evropske države, v narodno-gospodarskem oziru sta pa slabši. Zatorej ruski list priporoča, da bi sklenili Rusi trgovsko pogodbo z Anglijo. Ta država je v narodno-gospodarskem oziru v Evropi najmočnejša. Trgovske pogodbe ž njo je tembolj želeli, ker z nobeno državo Rusija nema tolike trgovine, kakor z Ang-lijo. Res, da bodo lastniki ruskih premogokopov tr-govski pogodbi ugovarjali, ali na to se ni ozirati. Anglija bi pa tudi tako pogodbo rada sklenila. Tr-govska pogodba z Anglijo imela bi pa tudi v po-litičnem oziru ugodne posledice.

Francija in trgovske pogodbe. Javno mnenje v Franciji je vedno bolj proti varstvenim carinam. Časopisi raznih barv pišejo, da je carinsko politiko francoska zbornica privela do tega, da je Nemčija sklenila ugodne trgovske pogodbe z raz-nimi državami. To je največji uspeh, ki ga ima za-znamovati nemška politika, odkar vlada cesar Viljem. Če Francija ne opusti dosedanje carinske politike, zgubila bode vsa trgovišča. V Nemčiji se bode blagostanje povzdignilo, ker se bode jela razvijati obrtnost in trgovina. Nemčija bode z Zjedinjenimi državami sklenila trgovsko pogodbo, da bode mogla izvažati svoj sladkor. Španija bode tudi pristopila v srednjeevropsko carinsko zvezo. V Madridu je bil nedavno pruski princ Albert, da se je o tem do-govarjal.

Rusija. Finančno ministerstvo sedaj pregle-duje pravilnik mestnih posojilnic in hranilnic. Po-

slednji čas je mnogo takih napovedovalo konkurz, če tudi jih vladni krogi strogo nadzorujejo. Sodnijske obravnave so vselej pokazale, da uzrok zgubam neso bile neugodne narodno-gospodarske razmere, tem-več slabo vodstvo. Hranilnice in posojilnice snujejo mesta in so zatorej zavisne od mestnih zastopov. V mestnih zastopih so največ trgovci, kateri tudi naj-prej iščejo posojila pri zavodu. Vodstvo zavoda se-veda ne upa odreči posojila, če zanj prosi župan ali pa kak mestni svetovalec. Nasledek tega je pa, da se hranilnični blagajnici nabere menice od mestnih očetov, ki v mnogih slučajih neso izterljive, ker mestni očetje vzamejo na posodo veliko večje vsote, nego je vredno vse njih imetje. Zaradi tega pa mi-slijo nekateri listi, da se zlorabe pri teh denarnih zavodih ne bodo dale drugače izkoreniniti, da se preustroji mestna uprava.

Anglija. Ker lord Hartington pride sedaj po smrti svojega očeta v gorenjo zbornico, izgube uni-jonisti jeden sedež v spodnji zbornici. Volilci v vo-lilnem okraju Hartingtonovem, nikakor neso bili zadovoljni, da se je njih poslanec odločil od Glad-stona. Zaradi velicega bogastva je lord še vedno se držal. Drugi unijonist pa ne bode voljen v tem okraju. Če bode sedaj Chamberlain prevzel vodstvo unijonistov v spodnji zbornici, bode se najbrž ne-koliko mož izneverilo unijonistični zastavi. Večina unijonistov se ne strinja z nazeri radikalnega Cham-berlaina. Zaradi tega lahko rečemo, da je smrt vojvode Depoushira in premeščenje njegovega sina lorda Hartingtona v gospodsko zbornico udarec za radikalno stranko.

Kitaj. Sedanji kitajski cesar uči se angleščine. To je velepomembljivo, kajti dosedaj še noben kitajski vladar ni govoril drugega jezika, nego materinščino. Konservativni krogi neso prav zadovoljni, da se cesar uči evropskega jezika. Bojé se, da bode, se-znanivši se z evropskimi odnošaji, odprl vrata ev-ropski kulturi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

(Presvetli cesar) je daroval pogorelcem v Ra-kitniku na Notranjskem 1000 gld.

(Občinski svet ljubljanski) ima prihodnjo sredo, dne 30. decembra t. l., ob 6. uri zvečer redno sejo.

(„Celjski Sokol“.) Ker smo zadnje številko sklenili že ob 2. uri popoldne, zato nismo mogli priobčiti daljšega telegrama iz Celja, kar naj torej p. n. gospodje blagovolé opravičevalno vzeti na znanje. Telegram se glasi: „Vsi odborniki „Celjskega Sokola“, dr. Vrečko, dr. Dečko, dr. Treo, Hočevan, Lončar, drd. Georg, Dominkuš, so bili vsled zahteve mestnega urada celjskega toženi od državnega pravdnštva za-radi pritožbe, ki so jo vložili zaradi izgredev povod-dom lanske sokolske slavnosti. Prvi sodnik je ob-sodil vsakega odbornika zaradi razžaljenja časti na 40 gld. Pri današnji apelni obravnavi pri okrožnem sodišču, trajajoči od 9. do 1. ure, bili so vsi popolnoma oproščeni.“

(Iz deželnega šolskega sveta kranjskega.) Imenovani so: Učitelj g. J. Poznik v Grčaricah voditeljem jednorazrednici v Polomu; učitelj gospod Fr. Razpotnik v Hotiču voditeljem jednorazred-

nici pri Sv. Trojici v kamniškem okraju; g. Konr. Črnologar v St. Vidu pri Zatičini drugim učite-ljem v Šmariji, g. Jos. Turk stalnim nadučiteljem na dvorazrednici v Begunjah. Potem so bile raz-deljene premije za vzgledno sadjerejo.

(Osebnost.) Ljubljanski mestni zastop je v svoji zadnji tajni seji imenoval g. dr. Jos. Derča mestnim zdravnikom in g. Fr. Trdino knjigovodjo mestnega vodoveda.

(Ljubljanska čitalnica) je imela minolo soboto občni zbor. Predsednik g. dr. vitez Bleiweis je nagovoril zbor, tajnik g. E. Lah je obširno poročal o društvenem delovanju v minolem letu, blagajnik g. K. Pirc pa o denarnem stanju, ki je bilo to leto jako ugodno. Ker so sedanji prostori, v katerih je bila čitalnica skoraj 30 let, s 1. majem 1893 od-povedani, je odbor preskrbel nove prostore v Pon-gračevi hiši na Turjaškem trgu. Novi odbor je tako-le sestavljen: Dr. vitez Bleiweis (predsednik), dr. Vinko Gregorič (podpredsednik), Evgen Lah (tajnik), Karol Pirc (blagajnik), Anton Dečman, Fr. Drenik, Ivan Plantan, Fr. Ravnihar, Avg. Skaberné, Frid. Sossin dr. Fr. Zupanc.

(Božični avancement) je bil v četrtek objavljen. Imenovanih je nad 1800 poročnikov v rezervi, 6 podpolkovnikov in 71 nadporočnikov pri topni-čarstvu.

(Nesrečna smrt.) Iz Trente pri Boven na Go-riškem se nam poroča: Dne 22. t. m. je bila osmina po r. Matiji Kverhu, ki se je ubil dne 18. t. m., ko je domov gonil svoje ovčice in kozice. Ravno sredi službe božje pa zaslišimo jok in upitje, da je ponesrečil v gori Anton Tožbar po domače Špik. Tri ure pozneje ga privlečejo na saneh. Strašen prizor! Še živega je bilo grozno videti. Dne 24. aprila 1871 mu je bil namreč obstreljen medved odtrgal spodnjo čeljust z jezikom. Tisti medvedji lov je prav lepo popisal pokojni Erjavec v Večer-nicah. Od takrat je Tožbar živel v vednem trpljenju ker jesti in piti ni mogel drugače, kakor po cevki. Vendar je bil vzgleden gospodar in oče ter se je trudil do zadnjega v tem pustem skalnatem predelu. Dne 22. t. m. je s sinom poderjal brino, ki ga je vzela seboj, spravila pód-se in preméla mu glavo. Ravno pet dni preje je dobil od tržaškega namest-ništva dovoljenje, da sme po deželi hoditi z godalom in si tako prositi živeža. Bog mu daj dobro!

(Pazite na otroke.) Z Dobrove pri Ljubljani se nam piše: Dne 25. t. m. se je dogodila grozna ne-sreča. Vdova Zavašnikova iz Grabna na Dobrovi šte-vilka 47 je šla zjutraj k sveti maši gori v Brezje in pustila doma deklo, da pazi na otroka, polupeto leto staro Ivanko in dve leti mlajšega njenega bratca. Predno pa se je mati vrnila, odšla je tudi dekla na Dobravo k sv. maši ter pustila otroka sama doma. Našla sta žveplenke ter se igrala ž njimi. Uname se obleka deklici, ki zbeži iz hiše, teče po cesti proti Brezju ter se par sto korakov od hiše vsa opečena zgrudi na tla. Njen stari oče po-bral jo je mrtvo. Žalosten Božič za mater, a vesel za otroka!

„Tako-le, vidiš. Ko je oni začel žvenkljati, in ko je začela odeja doli iti, nikomur ni prišlo na misel, da preiskuje, je li kdo v sobi, nego vsak je gledal, da jo čim prej popiha.“

Voznik mi je neprenehoma z glavo majal.

„Ni dobro, gospod, verujte. Ako se nocoj vam ni prikazal v svoji pravi podobi, moral je ostati kje na drugem kraju. Ni dobro, gospo d.“

„In ti mi ne veruješ, da se tako človek lahko dá prevariti?“

„Bog mi pomagaj, gospod, ne, hui pram! Fuks!“

„O, tristo medvedov, pomislim jaz, čakaj, zdaj te naučim pameti, pa se me bodeš spominjal, dokler si živ.“

Jaz sem vedno seboj nosil na pot čutaro z neko posebno pripravo. Iz nje si po volji mogel, kakor si hotel, vodo ali vino piti. Pri tem mi je dobro prišla tudi ta okolnost, da sem med ostalimi rečmi za otroke svoje tete nesel velik nos od pa-pirja z naočnicami. Odprém svojo potno torbo in vzamem ga iz nje, a pazil sem, da me voznik ne zapazi.

„Ná, prijatelj, srkni malo!“ rečem vozniku in mu podám čutaro.

Voznik potegne tako pošteno.

„Aha, Bog živi, gospod, uprav hvala, samo . . . samo . . .“

„No, pa dobro zdravje,“ nazdravim mu jaz.

Malo pozneje ponudim vozniku zopet.

„E, prijatelj, srkni no!“

Njemu siromaku je vino všeč, ter se takoj loti čutare.

„Na zdravje, gospod!“ In nastavi; ali najeden-krat jo spusti kakor oparjen.

„O, bes te lopi . . .“ zamrmra skozi zobe, ter pogleda na me; a ko zapazi nos, vsklikne samo:

„Hui pram! Bes te lopi!“

Takoj snamem nos in spravim posodo za vino.

Ni minulo mnogo časa, ponudim zopet vozniku čutaro. Ne reče več nič, samo „hm“ skozi zobe, a jaz sem se tako delal, kakor da bi ničesar ne bilo.

„E, pa Bog blagoslovi!“ nazdravi mi on; ali takrat pa dolgo ni odmaknil čutare od ust.

„No, kako ti je všeč vino?“ vprašam ga.

„Dobro! Pa poprej, kakor da ne bi bilo vino, ampak voda.“

„Kaka voda? Tebi se sanja, prijatelj!“

„Hm! Saj ni . . . veste . . .“

„Zazdelo se ti je, veruj, mi, zazdelo se ti je.“

Minulo je zopet nekaj časa. Zopet dém nos z naočnicami, in ponudim mu čutaro.

„E, pa naj bo, na vaše zdravje! Ali bogme, tudi zdaj odmakne čutaro, kakor da je razbeljeno železa pritisnil na usta. Pogleda v me. Bogme, moj prijatelj zažene čutaro, pa skoči z voza.“

„Vsi svetniki in svetnice božje,“ vsklikne on, „saj sem rekel, da je antikrist ostal na drugem kraju. V imenu Očeta in Sina . . .“

Jaz se n'sem mogel dalje vzdržati smeha, pa snamem pred njim naočnice.

„Aj, prijatelj, kaj praviš na to? More li se človek lahko prevariti v takih rečeh?“

In tu mu razložim vse, kaj je in kako je. To ga je povse umirilo.

„E, glejte, prosim vas. Pač vi učeni ljudje. O, glej, jej . . .“

„Zdaj vidiš. Kakor sem te jaz pri tej priliki lahko prevaril, take te more vsak. Kajti vém za go-tovo, da ti ni niti na misel prišlo, da malo bolj pregledaš, kaj je v stvari. Kajti ko bi bil to storil, videl bi, da je ta nos samo narejen, a ne pravi. Vidiš prijatelj, kaj se to pravi: čitati. Oni, kateri čita, ta si nabira iz koristnih knjig lepega znanja. A kdor ima le količkaj znanja in se s knjigami peča, ta se ne bode vedel tako smešno, kakor ti ravno malo prej. — Zato ti rečem zopet, prijatelj, ako sam ne znaš čitati do zdaj, pošiljaj svoje otroke v šolo, da te pozneje ne bodo preklinjali.“

„Vidim, vidim, gospod, da vi imate prav.“

Tako sva dospela na mesto, kamor sem bil na-menjen. Tu se ločiva z voznikom. On se je vrnil, ter pravil o čudežih, katere je z menoj na tem potu doživel.

(V odbor novomeške čitalnice) so za l. 1892 voljeni naslednji gg.: Predsednik dr. Jakob Schegula, podpredsednik dr. Albin Poznik, tajnik dr. Franjo Poček, blagajnik Lovro Verbič, knjižničar Anton Burger, odborniki Iv. Kraječ, dr. Stefan Kraut, Ivan Meehora, Otm. Skale, Simon Sladović pl. Sladvevič, dr. Karol Slanc, Matej Suhač in Ivan Škerlj.

(„Slovenski Gospodar“) bo de z novim letom začel izhajati v večji obliki za znižano ceno 2 gld. 50 kr. Priporočamo ta vrli list štajerskih Slovencev.

(Deželna vlada kranjska) je priznala 26 gld. 25 kr. Mat. Modrijanu v Idriji, ki je rešil dné 15. julija iz vode nekega otroka.

(Čitalnica v Brežicah) priredi na Silvestrov večer v prostorih hotela Klembasa veselico. Vspored: 1. „Svojeglavneži“. Vesela igra v enem dejanju. 2. „Srečno novo leto.“ Šaljiva igra v enem dejanju. 3. Šaljiva tombola. 4. Petje in prosta zabava. Vstopnina 30 kr. Gostje dobro došli.

ODBOR.

(Šaleška čitalnica) v Šoštanju priredi v sredo dné 30. t. m. zabavni večer s sodelovanjem šmarske godbe. Gostje dobro došli! Posebna vabila se neso razposlala.

(† Janssen.) jeden najimenitnejših zgodovinarjev sedanjega časa, umrl je po dolgem bolehanju dné 24. t. m. v Frankobrodu ob Meni, kjer je bil že od l. 1854. učitelj zgodovine na gimnaziji. Vsakemu omikanemu je znano prelata Janssena preslavno delo: „Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgange des Mittelalters“, ki ni še dovršeno, a je vendar prvih šest zvezkov izšlo že v 12—15 natisih. Star je bil Janssen ob smrti 62 let. Naj v miru počiva!

(Kje je največ žensk v Avstriji?) Pri poslednjem ljudskem štetju se je pokazalo, da je po deželah, zastopanih v državnem zboru, pol milijona več žensk, nego moških. Leta 1869 brojil je ta naraščaj 589.455 žensk, leta 1880 samo 504.770 žensk, koncem minolega leta pa zopet 517.155 žensk. Primerno je najmanj žensk v Istri, kjer je razmerje žensk in moških 923 : 1000, največ pa na — Kranjskem, kjer je razmerje žensk in moških 1096 : 1000.

Cerkvena glasba.

6. „Tantum ergo,“ zložil Jan. Pogačnik op 5, cena 50 kr., dobivajo se v „Kat. Bukvarni.“

Komaj so zagledali beli dan P. Angelikovi „Tantum ergo,“ že smo prejeli novo božično darilce od g. Pogačnika, katero z lahko vestjo priporočamo cerkvenim korom. Pet spevov je za mešan zbor, eden za moški. Zloženi so v cerkvenem duhu, imajo izvirne prehode in v tem se posebno odlikujejo; sploh so vse Pogačnikove skladbe izvirne, zatoraj je želeli, da bi on prav pridno skladal in bogatil domačo umetnost. — „Tantum ergo“ je spev, ki se poje v najsvetejšem trenutku; sveto R. Telo je izpostavljeno na altanju, zdaj zdaj bomo prijeli blagoslov od samega božjega Sinu. Spodobi se, da skladba izrazi čutila trdne vere in ponižnega češčenja. V Pogačnikovih skladbah so izražena ta čutila, ker tu se umakne vsa subjektivnost in na njeno mesto stopi vera (praestet fides supplementum.) strmenje, češčenje.

Tisek Blaznikov je lep, prev razločen, edino cena je previsoka; da uganil bi, zakaj. Cerkvene muzikalije se na Slovenskem slabo razpečavajo in

dostikrat se komaj povrnejo troški. Iz tega ozira najbrže je cena tako visoka. Toda stoj! Cisti dohodek je namenjen preč. g. kanonika Jerana dijaški kuhinji, no, potem človek lažje utrpi par grošev. Kdor hoče toraj 6 lepih, „Tantum ergo“ in zraven podpirati še vbožne dijake, naj seže po naznanjenemu sešitku.

P. H.

Telegrami.

Dunaj, 28. decembra. Cesar se je večeraj odpeljal z gosti v Mürzsteg na lov; vreme je deževno.

Budimpešta, 28. decembra. Gorenja zbornica je soglasno sprejela trgovske pogodbe in pogodbe o kužnih boleznih. Ministerski predsednik je cesarju predložil vladni navsvet, da se razpusti državni zbor.

Sofja, 27. decembra. Sobranje je dovolilo 200.000 frankov za spomenik v spomin bitke pri Slivnici in 3000 frankov za spomenika na čast Mutkurovu in Belčevu.

Rim, 27. decembra. Papež je danes sprejel princea in princesinjo Schwarzenberg, ki sta na to obiskala državnega tajnika kardinala Rampollo.

Pariz, 26. decembra. Senat je sprejel načrt zakona, da se za čas vojske civilno prebivalstvo v trdnjavah preskrbi z živežem.

London, 28. decembra. Princ Kristijan Šlezvik-holštinski, zet angleške kraljice, je bil na lovu ranjen v oči.

Kimpolung, 27. decembra. Na tukajšnjem lesnem skladišču je zgorelo 250 voz desk; škode je do 60.000 gld.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v mm
opazovanja	srakometa v mm	toplotnena po Celziju			
7. u. jut.	749.5	-4.6	sl. zap.	oblačeno	20.0
27. u. pop.	747.6	-6.8	"	de	dež
9. u. zveč.	738.0	-5.2	"	"	
Srednja temperatura -0.6°, za 8.4° nad normalom					

Novoletno darilo.

Sv. Alojzij Gonzaga

ali

(1482) 30-19

devetdnevna, oziroma šestnedeljna pobožnost v spomin blažene smrti sv. Alojzija.

Spisal Jan. Smrekar, katehet ljudskih šol v Ljubljani.
Cena v usnji z zlato obrezo 80 kr. v platnu vez. 60 kr.

Dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

➡ Za novoletno darilo ➡

so posebno priporočati

kočevske domače industrije v Ljubljani,

Šelenburgove ulice 4

muzike v obliki nakitnih kaset, cigarnih podstavkov, raznih škatelj, omar za roko-vice, švicarskih hišic itd. itd., ki igrajo najbolj priljubljene arije, in so torej trajen in neprimerljivo prijeten spomin.

(1491) 2-2

— D u n a j s k a b o r z a . —

Dné 28. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	92 gld. 80 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	92 " 40 "
Zlata renta 4%, davka prosta	109 " 15 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 30 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1007 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	289 " — "
London, 10 funtov strl.	117 " 80 1/2 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 34 "
Cesarski cekini	5 " 60 "
Nemških mark 100	57 " 95 "

Dné 24. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	106 gld. 35 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 35 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	148 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	179 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma " " " " 4 1/2 %	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	185 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	63 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	23 gld. — kr
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	16 " 75 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	62 " 50 "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	56 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2800	" — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	83 " 25 "
Papirni rubelj	1 " 16 "
Laških lir 100	45 " 75 "

MERCUR

menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile št. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

- 4% gališke propinacijske zadolžnice.
 - 4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercijalne banke.
 - 4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.
- Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Državna dobrodelna loterija.

➡ Žrebanje dné 29. decembra! ➡

Glavni dobitok 100.000 gld. v gotovini.

➡ Jedna srečka 2 gld. ➡

5 srečk le gld. 8-50, 10 srečk le gld. 16-50.

Usnjarske trgovine vešč

komí,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, **vsprejme se takoj.**

Natančneje pové gosp. **K. Pollak** na Dunajski cesti št. 19.

(1516) 1

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da bom od **otvoril**

z novim letom

v Gornjem Gradu

notarsko pisarno.

Ivan Fischer,

(1517) 2-1

c. kr. notar.

Tinktura za želodec,

katero prireja **GABRIEL PICCOLI,**

lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko, lahko učinkujoče, delovanje prebavnih organov ureja joče sredstvo.

Krepča

želodec, ter pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojskih po 12 in več steklenic. Zabojsček z 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 steklen., 5 Kg. teže, velja gld. 5.26. Poštino plača naročnik. — 1 steklenica velja 10 kr. (60-30) (1309) 4

Kalan:

POVESTI,

slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

II. zvezek

izšel je ravno kar ter se dobiva v „Katol. Bukvarni“ komad po 20 kr.

Prvega zvezka je še nekaj izvodov v zalogi.

➡ Primerno darilce. ➡